

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม
(Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่”

โดย

ผศ. วีรบูรณ์ วิสารทสกุล หัวหน้าโครงการวิจัย

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มีนาคม พ.ศ. 2565

สัญญาเลขที่ ORG64F4003

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม
(Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่”

โดย

ผศ. วีรบูรณ์ วิสารทสกุล หัวหน้าโครงการวิจัย

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และ

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ จัดดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเป็นโครงการภายใต้การสนับสนุนของสำนักพัฒนาระบบ ววน. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของหน่วยงานในระบบ ววน. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งมีการกิจหลักในการริเริ่ม ส่งเสริม และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ จึงได้ออกแบบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานในระบบ ววน. โดยเริ่มจากการเสริมพลังบทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้มีศักยภาพในการสร้างความรู้ พัฒนากำลังคน และถ่ายทอดองค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและพื้นที่อย่างยั่งยืน ผ่านการใช้กลไกการสนับสนุนการสร้างกิจการเพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ชุมชนและพื้นที่มีความยั่งยืนด้านรายได้

การดำเนินงานแล้วเสร็จจุลวงโดยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่สนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินงานตลอดระยะเวลาดำเนินการ และมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งที่เข้าร่วมโครงการที่ร่วมดำเนินการและนำกลไกการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมไปร่วมทดลองและต่อยอดในพื้นที่ สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ให้การสนับสนุนให้โครงการจนแล้วเสร็จ และหวังว่าในอนาคตกลไกการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่จะได้รับการสานต่อให้การสนับสนุนในอนาคต

คณะผู้วิจัย

มีนาคม พ.ศ. 2565

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการคือ 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม 2) เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และ 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้านววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การพัฒนาศักยภาพและกลไกการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมเกิดจากวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ช่วยเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ เนื่องด้วยกระบวนการดำเนินกิจการนั้นให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลระหว่างการแสวงหากำไรทางธุรกิจและการแก้ไขปัญหาสังคมในขณะเดียวกัน เมื่อรวมกับภารกิจหลักในการริเริ่ม ส่งเสริม และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ จึงได้ออกแบบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานในระบบ ววน. โดยเริ่มจากการเสริมพลังบทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้มีศักยภาพในการสร้างความรู้ พัฒนากำลังคน และถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและพื้นที่อย่างยั่งยืน ผ่านการใช้กลไกการสนับสนุนการสร้างกิจการเพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ชุมชนและพื้นที่ที่มีความยั่งยืนด้านรายได้ จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในผู้เล่นที่มีความสำคัญในการส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม โดยที่โครงการนี้จะมุ่งเน้นดำเนินงานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีจำนวนทั้งสิ้น 38 แห่งทั่วประเทศไทย เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งครอบคลุมและกระจายตามพื้นที่ของประเทศไทยในทุกภาค ซึ่งสามารถดำเนินงานเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กอปรกับการมีวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการเป็นสถาบันศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถเป็นที่พึ่งทางวิชาการในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยมีขอบเขตการดำเนินงานคือ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้ได้ชุดความรู้และแนวทางการออกแบบหลักสูตรเพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสมกับโครงการ การค้นหาผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการสำรวจความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ คณะผู้วิจัยดำเนินการแบ่งโควตาผู้เข้าร่วมจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและประชาชนทั่วไปที่สนใจจากพื้นที่แบบกระจายพื้นที่ตามภาค ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคใต้ 2 แห่ง (จากทั้งหมด 5 แห่ง) และกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยมีผู้เข้าร่วมที่เป็นบุคลากรจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 คน (2 คนจาก 1 แห่ง) และประชาชนทั่วไปที่สนใจ 15 คน (1 คนจาก 1 แห่ง) ได้มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 2 ทีม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รวมทั้งสิ้น 15 แห่ง

การจัดทำและวางแผนหลักสูตรโดยมีผู้เข้าร่วมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาจะส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าถึงชุดความรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมในการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างสูงสุด การจัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ Active Learning มีผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจเพื่อสังคม และผู้มีประสบการณ์ในการอบรมผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ที่ประสบความสำเร็จ (Expert sharing) เน้นการจัดอบรมผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลักเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมดจำนวน 10 วันต่อชุดความรู้พื้นฐาน เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย ดังนี้ แนวคิดความยั่งยืน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม การเป็นผู้ประกอบการ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม และ Design Thinking (Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship) โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Business Model Canvas) การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด (Market Research and Marketing Strategies) อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Financial modeling) กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Basic

Law for Social Enterprise) การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ (Strategic Planning and Risk Management) และ Monitor and evaluation (M&E)

นอกจากชุดความรู้พื้นฐาน ยังมีการจัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะจากการเรียนรู้จากเครื่องมือใหม่ที่เป็นต่อการพัฒนาในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่ กล่าวได้ว่าเป็นชุดความรู้พิเศษที่นอกเหนือจากชุดความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานกิจการเพื่อสังคม แต่เป็นชุดความรู้เพื่อเพิ่มทักษะต่อการทำงานร่วมกับชุมชนนำมาสู่การเข้าถึงกิจการที่สร้างการมีส่วนร่วมจากพื้นที่ชุมชน มีเนื้อหาที่จำเป็นคือ การพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) การฟังแบบมีส่วนร่วม (Active Listening) การตั้งคำถามแบบโซเครตีส (Socratic questioning workshop) การใช้เครื่องมือเพื่อช่วยระดมสมอง (Tools) ภายหลังเมื่อแล้วเสร็จการจัดอบรมทั้งสองชุดความรู้ จึงให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการฝึกปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคมคือ มีชุดความรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางสังคมเพิ่มเติมระหว่างทางที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้ฝึกทดลองปฏิบัติงานจริงในกิจการเพื่อสังคมในชุมชนหรือพื้นที่ของตน การฝึกปฏิบัติผู้เข้าร่วมโครงการจะมีพี่เลี้ยง (Facilitator) คอยให้ความช่วยเหลือ และมีที่ปรึกษา (Mentor) คอยให้ความรู้เพิ่มเติมและหนุนเสริมระหว่างทดลองปฏิบัติงานจริง จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้เข้าร่วมโครงการจึงได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างใกล้ชิดระหว่างการฝึกปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาเพิ่มเติมต่อการหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคมที่เกิดจากการสำรวจความต้องการของผู้เข้าร่วม ดังนั้นการทำงานร่วมกับชุมชนและบทบาทหน้าที่ของผู้สนับสนุน การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมและระบบนิเวศการสนับสนุน และการบริหารจัดการระบบโครงสร้างการทำงานของธุรกิจเพื่อสังคม และระหว่างทางดำเนินการมีการติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประเมินผลและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการระหว่างทางของการทดลองฝึกปฏิบัติจริงจะมีการทำงานรูปแบบที่เรียกว่า “คลินิก” ประกอบด้วยพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาคอยติดตามผล (Follow up) อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาปรับปรุงระหว่างการปฏิบัติจริง ยังได้นำข้อมูลที่ไต่ระหว่างติดตามผลมาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพิ่มเติมต่อชุดความรู้ที่จำเป็นหรือที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ระยะติดตามผลจะใช้การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก ตามสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การพบปะหารือและนำเสนอความก้าวหน้าระหว่างดำเนินกิจกรรมจะได้ต่อเนื่องและทันท่วงที ภายหลังจากผู้เข้าร่วมโครงการได้ทดลองปฏิบัติงานกิจการเพื่อสังคมจริงจึงได้มีการจัดเวทีนำเสนอผลงาน และสะท้อนผลข้อมูลการประเมินจึงจัดให้มีการนำเสนอผลงานของผู้เข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เพื่อสะท้อนผลข้อมูลการประเมินผ่านมุมมองของพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา รวมถึงเวทีนำเสนอผลงานจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มองหาความเป็นไปได้

ในการสร้างกลไกที่จะพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมต่อไปในอนาคต และโอกาสพัฒนาความเป็นไปได้ที่จะสร้างระบบรองรับอื่น ๆ

ผลการติดตามจากการจัดอบรมและฝึกปฏิบัติจริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วม พบว่า บทบาทหรือกลไกหนุนเสริมเสริมเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมที่ผู้เข้าร่วมโครงการรุ่นนี้ส่วนใหญ่สนใจพัฒนาต่อยอดคือ นำหลักสูตรองค์ความรู้ที่ได้รับไปสานต่อโดยการพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชน โดยมีชุมชนขับเคลื่อนกับงานที่เคยทำร่วมกับชุมชน มีรูปแบบเปิดศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รูปแบบนำกิจการเพื่อสังคมไปบรรจุในรายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน UBI และหลักสูตรอบรมระยะสั้น รูปแบบดำเนินการจัดทำวิสาหกิจเพื่อสังคมด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีการเปลี่ยนโจทย์เลือกทำตามความถนัดและชอบเขตงานที่ถนัดรูปแบบเปิดพื้นที่ให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบการสังคม รูปแบบจัดตั้งศูนย์วิสาหกิจเพื่อสังคมครบวงจรและเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ รูปแบบศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการสังคม และรูปแบบให้บริการวิชาการส่งเสริมความรู้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

จากการดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จ พบว่ามีข้อเสนอแนะในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่คือ ควรมีการสร้างระบบติดตามผลและหนุนเสริมการให้คำปรึกษาให้แก่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏใน COHORT 1 (รุ่นที่ 1 ที่เข้าร่วมโครงการ) (Monitoring and advisory system) ที่ต้องการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิจารณาว่าเหมาะสม เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Learning hub) เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดการระดับพื้นที่ ใช้การกระจายการดำเนินงานเป็นภูมิภาค เช่น การแลกเปลี่ยนพื้นที่ขาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับพื้นที่ โดย ณ ปัจจุบัน สามารถระบุ HUB หรือพื้นที่ส่วนกลางที่มีศักยภาพได้แล้วจากการดำเนินการ 3 จุด คือ North hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ Central hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ และ East hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รวบรวมเครือข่ายบุคลากรผู้เข้าอบรมจาก COHORT 1 (Talent pool) เพื่อช่วยยกระดับความรู้ในการใช้กลไกวิสาหกิจเพื่อสังคมในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อสร้างบทบาทหน้าที่ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Establish new role) อาทิ (1) บทบาทด้านการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (2) บทบาทด้านการส่งเสริมการจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคม และ (3) บทบาทด้านการสนับสนุนให้เกิดกลไกการตลาดในพื้นที่ เอื้ออำนวยและกระตุ้นให้เกิดการสร้างโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ (co – creation) เพื่อเป็นตัวอย่างการดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันของ Sister city เช่น จันทบุรี และเพชรบุรี หรือโครงการ North - South ระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา ในการแลกเปลี่ยนพื้นที่ใน

การระบายสินค้า เป็นต้น ศึกษาและทบทวนการตีความของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่เป็นเงื่อนไขในการจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคม (Regulation and Regulatory Review)

Executive Summary

Project of personnel potential and mechanisms to drive social enterprise (SE) development for spatial development universities. There are three objectives of the project implementation. Firstly, to develop the potential of personnel in the spatial development universities to have knowledge and understanding of social enterprises that can be used to build and create concrete social enterprises. Secondly, to create an exchange of knowledge, both in terms of knowledge, understanding, and inter-agency experience in driving the development and creation of social enterprises in communities and areas. Finally, to obtain recommendations on the mechanism of a social enterprise application to drive and conduct the universities' science, research, and innovation (SRI) contributions for spatial development. All in order to achieve results and impact on the economy and society through appropriate courses or learning styles. Personnel potential and mechanisms to drive social enterprise (SE) development caused by social enterprises or social enterprise is a business model that can help support the country's sustainable development. The business process focuses on balancing business profitability and solving social problems at the same time. When these causes are integrated with the core mission of initiating, promoting, and developing creative research and innovation management models, guidelines for strengthening SRI agencies are designed. From empowering the universities' role in spatial development to having the potential to create knowledge, develop human resources, and transfer knowledge and innovations to support the sustainable development of communities and areas through implementing social enterprise support mechanisms to help communities and areas earn income sustainability. From the above information, it can be seen that educational institutions or universities are one of the essential players in promoting social enterprises. The project focuses on working with Rajabhat Universities, which are 38 public higher education institutions throughout Thailand. Due to the fact that Rajabhat Universities are the universities that have a comprehensive location and are distributed in every region of Thailand, which can effectively operate spatially. In addition, the universities' vision focuses on being an educational

institution for local development. Therefore, Rajabhat Universities are the higher education institution that can be academically relied on in planning the development of the area effectively and with concrete results to truly enhance the quality of life of the people in the area. This is in response to the Ministry of Higher Education Science, Research and Innovation policy and strategies for higher education, science, research, and innovation.

This project has a total project duration of 10 months, starting from 1 June 2021 to 31 March 2022. The scope of work is to review the literature related to the promotion of social enterprises in order to obtain a set of knowledge and curriculum design guidelines to select project participants who are suitable for the project, including the search for those who wish to join the project, as well as exploring the needs for the development of competence and knowledge of the project participants. The research team divided the participant quota from the group of Rajabhat Universities and the general public from areas distributed by region as follows: Northern group, Central group, Northeastern group, Southern group of 2 (out of 5 total), and Rattanakosin group. There were 30 participants who were personnel from Rajabhat Universities Group (2 people from 1 area) and the general public interested 15 people (1 person from 1 area). The participating universities include Chiang Mai Rajabhat University, Phetchabun Rajabhat University, Sakon Nakhon Rajabhat University, Udon Thani Rajabhat University 2 teams, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Roi Et Rajabhat University, Rambhai Barni Rajabhat University, Valaya Alongkorn Rajabhat University, Rajabhat Rajanagarindra University, Suan Sunandha Rajabhat University, Chandrakasem Rajabhat University, Phranakhon Rajabhat University, Kanchanaburi Rajabhat University, and Yala Rajabhat University, a total of 15 places.

Creating and planning a course with participants at the heart of the development will give participants access to the knowledge set necessary and beneficial to drive social enterprises in the most spatial development. This project was organizing training courses on basic understanding of the curriculum, organizing workshops in the form of Active Learning, having lecturers and experts who have experience in social entrepreneurship and who have experience in training social business entrepreneurs to exchange experiences with successful people (Expert sharing).

Emphasis is placed on organizing training through online channels mainly due to the epidemic situation of coronavirus disease 2019, totaling 10 days per basic knowledge set. Course content includes (1) Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship, i.e., Sustainability Concept, Social Issue Analysis, Entrepreneurship, Introduction to Social Business, and Design Thinking, (2) SE Business Model Canvas, (3) Market Research and Marketing Strategies, (4) Corporate Identity, (5) SE Financial modeling, (6) Basic Law for Social Enterprise, (7) Strategic Planning and Risk Management, and (8) Monitor and evaluation (M&E).

In addition to the fundamentals, coach the coaches knowledge kit training is also offered to provide participants with the skills to learn from new tools necessary to develop to drive social enterprises to impact the community and area positively. In other words, it is a specialized knowledge set that, in addition to the necessary expertise to run social enterprises, is also a knowledge set to enhance skills in working with communities leading to access to engaging enterprises from the community area. The necessary content includes Interpersonal Skills, Active Listening, a Socratic questioning workshop, and brainstorming tools. After the completion of the training, both sets of knowledge provided the project participants to create practical exercises to support social entrepreneurs. Additional social entrepreneurs are supplied on the way to develop social entrepreneurs as participants practice social enterprises in their communities or areas. A facilitator and a mentor also support participants' walkthroughs to provide additional knowledge and support during the field trials. Due to the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019, participants in the project closely studied and exchanged knowledge online during the practice session. There is additional content to support social entrepreneurship arising from the participant needs survey as follows: working with the community and the role of the advocate, Social Business Administration, and Support Ecosystem, and management of the social business structure system. There will be a follow-up of training results and organized learning exchange activities during the process to evaluate and listen to the opinions of the project participants; during the practical trial, a so-called "clinic" model is worked out. The clinic consists of mentors and consultants who closely follow up to maximize the benefits of improvement during practice.

The information obtained during the follow-up was also used to develop a training model to develop the necessary knowledge sets that the project participants would like to develop. The follow-up period will use online communication mainly according to the situation of the coronavirus disease 2019 outbreak so that meetings and presentations of progress during the activities will be continuous and timely. After the project participants have actually practiced social enterprise activities, a presentation of the project participants' work has been arranged with the departments within the university to reflect the assessment results through the perspectives of mentors and consultants. Finally, a presentation forum was held in order for project participants to explore the possibility of creating a mechanism to develop or build social enterprises in the future and the opportunity to develop the possibility to build other support systems.

The follow-up results from the training and practical training of the participating Rajabhat Universities found that roles or supporting mechanisms to drive social enterprises that most of the participants in this project were interested in further development. That is to say, to continue the knowledge gained by developing the capacity of the community by having the community driven by the work done with the community, (1) There is an open form of learning centers with community enterprise groups in the area, (2) the form of bringing social enterprises to include in the courses in the bachelor's degree program UBI internship courses and short training courses, (3) a form of conducting social enterprises with Rajabhat University with changing the problem, choosing according to the aptitude and scope of work that you are good at; an open area format to support social entrepreneurs, (4) the form of establishing a comprehensive social enterprise center and connecting with other parts, (5) the form of a research center for the development of social entrepreneurs, and (6) A form of providing academic services to promote knowledge and develop the foundational economy.

From the completion of the project, it was found that there were future recommendations related to the development of personnel potential and mechanisms to drive social enterprises for universities for spatial development. The recommendation is that there should be a Monitoring

and advisory system for the Rajabhat Universities group in COHORT 1 who wish to continue to operate in various roles that Rajabhat Universities consider appropriate. Open learning hubs to meet the goals of area-level management, use regional distribution operations, such as exchange of sales areas or exchange information at the local level. At present, the HUB or potential central area can be identified from 3 points of operation: (1) North hub: Chiang Mai Rajabhat University (2) Central hub: Rajabhat Rajanagarindra University and (3) East hub: Ramphai Barni Rajabhat University. Gathering a network of personnel attending the training from COHORT 1 (Talent pool) to help raise the level of knowledge in using social enterprise mechanisms in spatial management. Coordinate with the Office of Social Enterprise Promotion to create roles and duties for Rajabhat University (Establish new roles) such as (1) Role in cultivating social enterprises, (2) Role in promoting social enterprise registration, and (3) Role in supporting the creation of marketing mechanisms in the area. Facilitate and encourage the creation of co-creation projects between Rajabhat Universities as an example of network operations, such as the development of sister city tourism jointly such as Chanthaburi and Phetchaburi, or the North - South project between Chiang Mai Rajabhat University and Yala Rajabhat University in exchanging areas for product discharge. Study and review the interpretation of the University Act as a condition for registration of social enterprises (Regulation and Regulatory Review).

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่: ORG64F4003

ชื่อโครงการ: โครงการ “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่”

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย: นายวีรบูรณ์ วิจารณ์กุล

ระยะเวลาดำเนินการ: 10 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2565

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการคือ 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม 2) เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และ 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้านววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การดำเนินงานของโครงการเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้ได้ชุดความรู้และแนวทางการออกแบบหลักสูตรเพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสมกับโครงการ การค้นหาผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการสำรวจความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและประชาชนทั่วไปที่สนใจจากพื้นที่แบบกระจายพื้นที่ตามภาค รวมทั้งสิ้น 15 แห่งที่เข้าร่วมโครงการ การจัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ Active Learning เน้นการจัดอบรมผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลักเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมดจำนวน 10 วันต่อชุดความรู้พื้นฐาน เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย ดังนี้ แนวคิดความยั่งยืน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม การเป็นผู้ประกอบการ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม และ Design Thinking โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด อัตลักษณ์องค์กร โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม

การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ และ Monitor and evaluation (M&E) นอกจากชุดความรู้พื้นฐาน ยังมีการจัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะจากการเรียนรู้จากเครื่องมือใหม่ที่เป็นต่อการพัฒนาในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่ภายหลังเมื่อแล้วเสร็จการจัดอบรมทั้งสองชุดความรู้ จึงให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการฝึกปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคมคือ มีชุดความรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางสังคมเพิ่มเติมระหว่างทางที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้ฝึกทดลองปฏิบัติงานจริงในกิจการเพื่อสังคมในชุมชนหรือพื้นที่ของตน การฝึกปฏิบัติผู้เข้าร่วมโครงการจะมีพี่เลี้ยง (Facilitator) คอยให้ความช่วยเหลือ และมีที่ปรึกษา (Mentor) คอยให้ความรู้เพิ่มเติมและหนุนเสริมระหว่างทดลองปฏิบัติงานจริง จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้เข้าร่วมโครงการจึงได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างใกล้ชิดระหว่างการฝึกปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาเพิ่มเติมต่อการหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคมที่เกิดจากการสำรวจความต้องการของผู้เข้าร่วม และระหว่างทางดำเนินการมีการติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประเมินผลและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการระหว่างทางของการทดลองฝึกปฏิบัติจริงจะมีการทำงานรูปแบบที่เรียกว่า “คลินิก” ประกอบด้วยพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาคอยติดตามผล (Follow up) อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาปรับปรุงระหว่างการปฏิบัติจริง ยังได้นำข้อมูลที่ได้ระหว่างการติดตามผลมาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพิ่มเติมต่อชุดความรู้ที่จำเป็นหรือที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ระยะติดตามผลจะใช้การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก ภายหลังจากผู้เข้าร่วมโครงการได้ทดลองปฏิบัติงานกิจการเพื่อสังคมจริงจึงได้มีการจัดเวทีนำเสนอผลงาน และสะท้อนผลข้อมูลการประเมินจึงจัดให้มีการนำเสนอผลงานของผู้เข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เพื่อสะท้อนผลข้อมูลการประเมินผ่านมุมมองของพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา รวมถึงเวทีนำเสนอผลงานจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มองหาความเป็นไปได้ในการสร้างกลไกที่จะพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมต่อไปในอนาคต และโอกาสพัฒนาความเป็นไปได้ที่จะสร้างระบบรองรับอื่น ๆ

ภายหลังการจัดอบรมครบทุกหลักสูตรพื้นฐาน และติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่องของ 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากจะได้ผลการติดตามรูปแบบการดำเนินงานต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยในระบบนิเวศของธุรกิจเพื่อสังคม ยังค้นพบความโดดเด่นและแนวทางการขับเคลื่อนงานที่ชัดเจนต่อไปในอนาคตของมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชน มีผลิตภัณฑ์สินค้า หรือบริการที่เป้าหมายการทำงานระหว่างทางหลังอบรมเสร็จสิ้น โดยจากจำนวน 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการจัดเรียง 10 ลำดับแรกจากทั้งหมด ที่มีศักยภาพการทำงานและมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่ต้องการขับเคลื่อน โดยการจัดเรียง 10 ลำดับแรก ส่งผลให้การติดตามการทำงานจากคณะทำงานชัดเจนยิ่งขึ้นในการติดตามให้ความช่วยเหลือ เพราะกลุ่มมหาวิทยาลัยดังกล่าวจะพัฒนา

แนวทางการทำงานเป็น “การจัดตั้งกลุ่มกิจการเพื่อสังคม” ต่อไปในอนาคต โดยมี 10 ลำดับแรกของมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมดำเนินงานและแนวทางการขับเคลื่อนงานต่อไป ดังนี้

มหาวิทยาลัย	ศักยภาพ	การขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ทางชุมชนมีความพร้อมทุกด้าน แต่อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยกว่า	กลุ่มชุมชนพร้อมทำงานร่วมด้วย พร้อมจัดกิจการเพื่อสังคม ทำผลิตภัณฑ์ลำไย freeze dried สอดไส้สตอร์เบอร์รี่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มีความพร้อมทั้งอาจารย์และชุมชน แต่อาจจะติดปัญหาความร่วมมือในชุมชน การรวมกลุ่มของคนในชุมชน	การท่องเที่ยวชุมชนน้ำหนาว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	มีความพร้อมทั้งอาจารย์และชุมชน	บริการย้อมครามธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	อาจารย์มีความตั้งใจและมีประสบการณ์ ชุมชนไม่ได้เข้าอบรมแต่มีพื้นที่ทำงานกับชุมชนชัดเจน	บริการส่งข้าวหอมมะลิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	อาจารย์มีความตั้งใจสูงมากต่อการขับเคลื่อนงาน แต่ชุมชนไม่ได้เข้าอบรม	ศูนย์ฝึกงาน จัดหาแรงงานภาคการเกษตรและการฝึกอบรมเกษตรกร
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	อาจารย์มีความตั้งใจสูงมาก ชุมชนไม่ได้เข้าอบรม (มีอธิการบดีที่พร้อมเคลื่อนงานทุกกิจกรรม)	สินค้าจากชุมชน สินค้าแปรรูปเพื่อเป็นของฝาก/ ของขวัญ จากผ้าย้อมสีข้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	อาจารย์มีความพร้อมและตั้งใจ แต่ไม่ค่อยติดต่อกับชุมชน	จัดบริการรับทำบายศรีสู่ขวัญในงานเทศกาล

มหาวิทยาลัย	ศักยภาพ	การขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	อาจารย์มีความตั้งใจแม้จะไม่ค่อยตรงสายการทำงาน แต่มีชุมชนที่พร้อมทำงานด้วยกัน	ผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	อาจารย์และชุมชนมีความพร้อมและตั้งใจทำงานร่วมกัน	ผ้าสาด ผ้าแปรรูป (เวชสำอาง)
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	อาจารย์และชุมชนมีความพร้อม ชุมชนเข้าร่วมจำนวนมาก	ท่องเที่ยวชุมชนเรียนรู้วิถีชุมชน

ผลการติดตามจากการจัดอบรมและฝึกปฏิบัติจริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วม พบว่า บทบาทหรือกลไกหนุนเสริมเสริมเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมที่ผู้เข้าร่วมโครงการรุ่นนี้ส่วนใหญ่สนใจพัฒนาต่อยอดคือ นำหลักสูตรองค์ความรู้ที่ได้รับไปสานต่อโดยการพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชน โดยมีชุมชนขับเคลื่อนกับงานที่เคยทำร่วมกับชุมชน มีรูปแบบเปิดศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รูปแบบนำกิจการเพื่อสังคมไปบรรจุในรายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน UBI และหลักสูตรอบรมระยะสั้น รูปแบบดำเนินการจัดทำวิสาหกิจเพื่อสังคมด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีการเปลี่ยนโจทย์เลือกทำตามความถนัดและขอบเขตงานที่ถนัด รูปแบบเปิดพื้นที่ให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบการสังคม รูปแบบจัดตั้งศูนย์วิสาหกิจเพื่อสังคมครบวงจรและเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ รูปแบบศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการสังคม และรูปแบบให้บริการวิชาการส่งเสริมความรู้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

คำสำคัญ

วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่

Abstract

Project of personnel potential and mechanisms to drive social enterprise (SE) development for spatial development universities. There are three objectives of the project implementation. Firstly, to develop the potential of personnel in the spatial development universities to have knowledge and understanding of social enterprises that can be used to build and create concrete social enterprises. Secondly, to create an exchange of knowledge, both in terms of knowledge, understanding, and inter-agency experience in driving the development and creation of social enterprises in communities and areas. Finally, to obtain recommendations on the mechanism of a social enterprise application to drive and conduct the universities' science, research, and innovation (SRI) contributions for spatial development.

The scope of work is to review the literature related to the promotion of social enterprises in order to obtain a set of knowledge and curriculum design guidelines to select project participants who are suitable for the project, including the search for those who wish to join the project, as well as exploring the needs for the development of competence and knowledge of the project participants. There were participants from the group of Rajabhat Universities and the general public from the area distributed by region, a total of 15 participating in the project. This project was organizing training courses on basic understanding of the curriculum, organizing workshops in the form of Active Learning. Emphasis is placed on organizing training through online channels mainly due to the epidemic situation of coronavirus disease 2019, totaling 10 days per basic knowledge set. Course content includes (1) Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship, i.e., Sustainability Concept, Social Issue Analysis, Entrepreneurship, Introduction to Social Business, and Design Thinking, (2) SE Business Model Canvas, (3) Market Research and Marketing Strategies, (4) Corporate Identity, (5) SE Financial modeling, (6) Basic Law for Social Enterprise, (7) Strategic Planning and Risk Management, and (8) Monitor and evaluation (M&E). In addition to the fundamentals, coach the coaches knowledge kit training is also offered to provide participants with the skills to learn from new tools necessary to develop to drive social enterprises

to impact the community and area positively. After the completion of the training, both sets of knowledge provided the project participants to create practical exercises to support social entrepreneurs. Additional social entrepreneurs are supplied on the way to develop social entrepreneurs as participants practice social enterprises in their communities or areas. A facilitator and a mentor also support participants' walkthroughs to provide additional knowledge and support during the field trials. Due to the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019, participants in the project closely studied and exchanged knowledge online during the practice session. There is additional content to support social entrepreneurship arising from the participant needs survey as follows: working with the community and the role of the advocate, Social Business Administration, and Support Ecosystem, and management of the social business structure system. There will be a follow-up of training results and organized learning exchange activities during the process to evaluate and listen to the opinions of the project participants; during the practical trial, a so-called "clinic" model is worked out. The clinic consists of mentors and consultants who closely follow up to maximize the benefits of improvement during practice. The information obtained during the follow-up was also used to develop a training model to develop the necessary knowledge sets that the project participants would like to develop. The follow-up period will use online communication mainly according to the situation of the coronavirus disease 2019 outbreak so that meetings and presentations of progress during the activities will be continuous and timely. After the project participants have actually practiced social enterprise activities, a presentation of the project participants' work has been arranged with the departments within the university to reflect the assessment results through the perspectives of mentors and consultants. Finally, a presentation forum was held in order for project participants to explore the possibility of creating a mechanism to develop or build social enterprises in the future and the opportunity to develop the possibility to build other support systems.

After the training of all basic courses and continually monitor the work of 15 Rajabhat Universities participating in the activities operate regularly. In addition to tracking results of the

university's continuous operation in the social business ecosystem also discover outstanding and clear guidelines for driving the future work of the university together with the community have products or services at the goal of working on the way after the training is completed by the number of 15 Rajabhat Universities. The top 10 are arranged in order of all. who have the potential to work and have clear goals that they want to drive. By arranging the top 10, it makes the follow-up work from the working group more clearly in the follow-up to help. Because such university groups will develop a working approach. "Notification of social enterprise groups" in the future, with the top 10 universities that are ready to operate and how to drive further work as follows:

Universities	Potential	Further development
Chiang Mai Rajabhat University	The community is ready in every aspect. But the professors are less involved in the activities.	Community groups are ready to work together. Ready to register for social enterprises. Making freeze dried longan products stuffed with strawberries.
Phetchabun Rajabhat University	There is readiness for both professors and the community but there may be problems of cooperation in the community, gathering of people in the community	Nam Nao Community Tourism
Sakon Nakhon Rajabhat University	There is readiness for both professors and the community.	natural indigo dyeing service
Roi Et Rajabhat University	Professors are committed and experienced. The	Jasmine rice delivery service

Universities	Potential	Further development
	community did not attend the training but had a clear area to work with the community.	
Rambhai Barni Rajabhat University	Professors have a very high intention to drive work, but the community did not attend the training.	Training Center, providing labor for the farmer sector and training in agriculture
Rajabhat Rajanagarindra University	Professors have high intentions. The community did not attend the training. (There is a rector who is ready to move all activities)	community products Processed products for souvenirs/gifts from elephant dung dyeing fabrics
Chandrakasem Rajabhat University	Professors are ready and willing but rarely communicates with the community	Provide services for making Bai Sri Su Kwan at the festival
Phranakhon Rajabhat University	Professors have intentions even though they are not quite right in the field of work, but there is a community that is ready to work together.	Banana rope products

Universities	Potential	Further development
Kanchanaburi Rajabhat University	Professors and the community are ready and willing to work together.	Duckweed fresh, Duckweed processed (cosmeceutical)
Yala Rajabhat University	Professors and the community are ready. A large number of participating communities	Community tourism to learn about the way of the community

The follow-up results from the training and practical training of the participating Rajabhat Universities found that roles or supporting mechanisms to drive social enterprises that most of the participants in this project were interested in further development. That is to say, to continue the knowledge gained by developing the capacity of the community by having the community driven by the work done with the community, (1) There is an open form of learning centers with community enterprise groups in the area, (2) the form of bringing social enterprises to include in the courses in the bachelor's degree program UBI internship courses and short training courses, (3) a form of conducting social enterprises with Rajabhat University with changing the problem, choosing according to the aptitude and scope of work that you are good at; an open area format to support social entrepreneurs, (4) the form of establishing a comprehensive social enterprise center and connecting with other parts, (5) the form of a research center for the development of social entrepreneurs, and (6) A form of providing academic services to promote knowledge and develop the foundational economy.

Keywords

Social Enterprise SE

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	3
บทสรุปผู้บริหาร.....	4
Executive Summary.....	9
บทคัดย่อ.....	14
Abstract	18
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน	4
1.5 ระยะเวลาดำเนินงาน	9
บทที่ 2 ผลการวิจัย (Outputs).....	15
2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านการคัดเลือก.....	15
2.2 หลักสูตรการอบรม	17
2.3 ผลการจัดอบรม.....	22
2.4 ผลการติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	34
บทที่ 3 สรุปผลการวิจัย.....	36
3.1 ผลการดำเนินงาน.....	37
3.2 ปัญหาอุปสรรค.....	39
3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหา	40
บทที่ 4 ข้อเสนอแนะ.....	41
4.1 ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาหน่วยงานในระบบ ววน.	41
4.2 ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาระบบ ววน. เพื่อพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและ ขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม	42

บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	45

บทที่ 1

บทนำ

สัญญาเลขที่:.....ORG64F400x.....

ชื่อโครงการ:.....โครงการ “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่”.....

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย: นายวีรบูรณ์ วิจารณ์กุล.....

ระยะเวลาดำเนินการ:.....10 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2565.....

1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม หรือมีบทบาทช่วยเหลือสังคมนับว่าเป็นแนวทางของธุรกิจที่ดำเนินการในโลกปัจจุบันก็ว่าได้ โดยจะเห็นได้จากการที่หลายบริษัท กิจการ หรือวิสาหกิจต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมหรือหน่วยงานสำหรับการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility; CSR)¹ ในมิติหนึ่ง CSR สามารถเรียกได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการธุรกิจที่เรียกกันว่า วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ช่วยเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ เนื่องด้วยกระบวนการดำเนินกิจการนั้นให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลระหว่างการแสวงหากำไรทางธุรกิจและการแก้ไขปัญหาสังคมในขณะเดียวกัน โดย นพดล เดชประเสริฐ (2560) ได้ให้แนวคิดขององค์กรเพื่อการปรับตัวเข้าสู่การเป็นกิจการเพื่อสังคมไว้ 5 ประการได้แก่ (1) มีเป้าหมายการดำเนินธุรกิจหรือกิจการขององค์กรเพื่อสังคมอย่างแท้จริง (2) รายได้ขององค์กรต้องมั่นคงไม่เสี่ยงหรือมีความเสี่ยงต่ำ จึงจะสามารถช่วยเหลือสังคมได้ (3) การดำเนินกิจการคำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (4) กำไรที่ได้ต้องคืนสังคมและอยู่ร่วมกันได้ด้วยกำไรที่ยุติธรรม และ (5) กิจการที่ดำเนินต้องโปร่งใสตรวจสอบได้ ทั้งนี้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจเพื่อสังคมและกลุ่มกิจการเพื่อสังคมเอาไว้แตกต่างกัน โดย วิสาหกิจเพื่อสังคมหมายความว่า ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ส่วนกิจการเพื่อสังคมนั้นหมายความว่า บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย โดยที่ทั้งวิสาหกิจเพื่อ

¹ ประพิน นุชเปี่ยม ตัญญุพรรณ ประทีปพรณรงค์ และ บงกช เจนจรัสกุล. (2561). วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย: ข้อเสนอแนะบางประการต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม. เข้าถึงจาก สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (สผผ.): https://www.ombudsman.go.th/ombstudies/download/Journals/2561/p109-141_11_1.pdf

สังคมและกิจการเพื่อสังคมนั้นต่างดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือการบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังคมเป็นเป้าหมายของกิจการ และได้รับการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคมตามพระราชบัญญัติ²

Inter-American Development Bank (2016) รายงานข้อมูลผู้เล่นระบบนิเวศที่ส่งเสริมการประกอบการทางสังคมและนวัตกรรมทางสังคมในประเทศไทย รวมถึงตัวกลางที่สนับสนุนการเติบโตและการขยายตัวของวิสาหกิจเพื่อสังคมไว้ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้สนับสนุนทางการเงิน (Funders) ตัวอย่างเช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialized Intermediaries) ตัวอย่างเช่น สถาบัน Change Fusion (3) สถาบันการศึกษา (Academia) ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (4) องค์กรภาคธุรกิจ (Corporates) เช่น บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) บริษัท เจ เอ็ม ที พับลิชชิง จำกัด และบริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นต้น³ โดยปัจจุบันมีโครงการที่ดำเนินการโดยผู้เล่นข้างต้นจำนวนประมาณ 10 โครงการ ทั้งดำเนินการเพื่อการสนับสนุนเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคมที่เข้าร่วมโครงการ การให้ความรู้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ หรือแม้กระทั่งการทดสอบความเป็นไปได้ของธุรกิจเพื่อสังคมที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการดำเนินการ

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่นี้ เป็นโครงการที่ดำเนินภายใต้การสนับสนุนของสำนักพัฒนาระบบ ววน. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของหน่วยงานในระบบ ววน. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งมีภารกิจหลักในการริเริ่ม ส่งเสริม และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ จึงได้ออกแบบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานในระบบ ววน. โดยเริ่มจากการเสริมพลังบทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้มีศักยภาพในการสร้างความรู้ พัฒนากำลังคน และถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและพื้นที่อย่างยั่งยืน ผ่านการใช้กลไกการสนับสนุนการสร้างกิจการเพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ชุมชนและพื้นที่มีความยั่งยืนด้านรายได้

² พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พุทธศักราช 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1.

³ Inter – American Development Bank. (2016). Study of Social Entrepreneurship and Innovation Ecosystems in South East and East Asian Countries, Country Analysis: Kingdom of Thailand/ The Japan Research Institute. ค้นหามาเมื่อ 26 เมษายน 2564 จาก <https://publications.iadb.org/bitstream/handle/11319/8064/Study-of-Social-Entrepreneurship-and-Innovation-Ecosystems-in-South-East-and-East-Asian-Countries-Country-Analysis-Kingdom-of-Thailand.pdf?sequence=1>

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในผู้เล่นที่มีความสำคัญในการส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทั้งสิ้น 156 แห่ง⁴ โดยที่โครงการนี้จะมุ่งเน้นดำเนินงานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีจำนวนทั้งสิ้น 38 แห่งทั่วประเทศไทย เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งครอบคลุมและกระจายตามพื้นที่ของประเทศไทยในทุกภาค ซึ่งสามารถดำเนินงานเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กอปรกับการมีวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการเป็นสถาบันศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถเป็นที่พึ่งทางวิชาการในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ทั้งนี้ จึงมีการออกแบบขั้นตอนการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและแผนงานที่ได้วางแผนไว้ ผ่านการพัฒนาและออกแบบกลไกที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยมีการวางแผนหลักสูตรอบรมทั้งด้านความรู้พื้นฐานสำหรับการทำกิจการเพื่อสังคม และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการพัฒนาในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่ นำไปสู่การจัดการฝึกปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคมท้ายที่สุดจึงจะดำเนินการติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

⁴ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ.

- 2) เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่
- 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่าน หลักสูตร/ รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ตารางที่ 1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน	หน่วยนับ
1) บุคลากรจากสถาบันการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคม	30	คน
2) บุคคลทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคม	15	คน
3) พื้นที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจากสถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการเพื่อสังคม	30	พื้นที่
4) การจัดประชุมเพื่อการแลกเปลี่ยนรู้	1	ครั้ง
5) เครือข่ายบุคลากร/หน่วยงานด้านกิจการเพื่อสังคม	1	เครือข่าย
6) ชุดความรู้/คู่มือแนวทางการพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่	1	ชุดความรู้/คู่มือ
7) ชุมชนที่เข้าร่วมได้รับการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม	5	พื้นที่

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2564)

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.4.1 การทบทวนวรรณกรรม

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้ได้ชุดความรู้และแนวทางการออกแบบหลักสูตรเพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสมกับโครงการการพัฒนาศักยภาพ

บุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยผู้เข้าร่วมโครงการต้องเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ และมีบุคลากรในทีมผสมจากหลากหลายสาขาที่สนใจจะร่วมพัฒนาทักษะและความสามารถในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่

1.4.2 การค้นหาผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการสำรวจความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ

ค้นหาผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงสำรวจความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยจัดทำการประเมินผลความต้องการผลลัพธ์ที่ผู้เข้าร่วมโครงการคาดหวังจากการเข้าร่วมโครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่

โดยในขั้นตอนการค้นหาผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการแบ่งโควตาผู้เข้าร่วมจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและประชาชนทั่วไปที่สนใจจากพื้นที่แบบกระจายพื้นที่ตามภาคได้แก่

- (1) กลุ่มภาคเหนือ 3 แห่ง (จากทั้งหมด 8 แห่ง)
- (2) กลุ่มภาคกลาง 4 แห่ง (จากทั้งหมด 9 แห่ง)
- (3) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่ง (จากทั้งหมด 11 แห่ง)
- (4) กลุ่มภาคใต้ 2 แห่ง (จากทั้งหมด 5 แห่ง) และ
- (5) กลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) 2 แห่ง (จากทั้งหมด 5 แห่ง)⁵

โดยมีผู้เข้าร่วมที่เป็นบุคลากรจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 คน (2 คนจาก 1 แห่ง) และประชาชนทั่วไปที่สนใจ 15 คน (1 คนจาก 1 แห่ง)

เพื่อให้ได้ผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการและดำเนินตามผลที่คาดหวัง จึงมีคุณสมบัติการคัดเลือกผู้เข้าร่วมดังนี้

⁵ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2564). มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ 40 แห่ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2564. เข้าถึงได้จาก <http://research.sru.ac.th/ru40/>.

ตารางที่ 1.4.2 คุณสมบัติการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ	
บุคลากรของมหาวิทยาลัย	ประชาชนทั่วไปที่สนใจ
1. มีความสนใจในการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม บนเป้าหมายของการนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ (เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ หรือปัญหาสังคมอื่น ๆ)	1. มีความสนใจในการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม บนเป้าหมายของการนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ (เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ หรือปัญหาสังคมอื่น ๆ)
2. มีประสบการณ์หรือมีความเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจ วิสาหกิจชุมชน หรือธุรกิจเพื่อสังคมมาแล้ว	2. มีคณะทำงานที่เคยทำงานในลักษณะการพัฒนาเชิงพื้นที่ หรือชุมชน
3. มีความสามารถในการเข้าร่วมตามระยะเวลาที่โครงการกำหนดได้ทุกครั้งด้วยตนเอง	3. มีความสามารถในการเข้าร่วมตามระยะเวลาที่โครงการกำหนดได้ทุกครั้งด้วยตนเอง

1.4.3 การจัดทำและวางแผนหลักสูตร

จัดทำและวางแผนหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการหลังจากการประเมินผลความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อจัดทำหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยการออกแบบหลักสูตรโดยมีผู้เข้าร่วมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาจะส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าถึงชุดความรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมในการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างสูงสุด เมื่อจัดทำและวางแผนหลักสูตรการอบรม จึงมีการประเมินผลผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อติดตามและประเมินผลภายหลังจากผ่านการอบรมหลักสูตรของโครงการ โดยใช้การประเมินระเบียบวิธีวิจัยประเมินผลเชิงคุณภาพ (Qualitative method) เป็นรูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา จะได้ชุดผลประเมินที่สอดคล้องที่เกิดจากผู้ให้ข้อมูลโดยกระบวนการสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลหลายระดับ ประกอบไปด้วย (1) การประเมินตนเอง (self – assessment) มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งบุคลากรจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและประชาชนทั่วไปที่สนใจในพื้นที่ร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อประเมินตนเอง (2) การประเมินจากบนลงล่าง (upward appraisal) มีผู้ให้ความรู้หรือผู้อบรมและผู้คอยติดตามผลเป็นผู้ประเมินผล (3) การประเมินจากล่างขึ้นบน (downward appraisal) ให้ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจากการพัฒนาโครงการหรือกลุ่มประชาชน

ทั่วไปในพื้นที่เป็นผู้ประเมินผล (4) การประเมินจากกลุ่มผู้ร่วมงาน (peer review) มีผู้ร่วมการอบรมหรือการดำเนินโครงการร่วมกันเช่น บุคลากรจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล

1.4.5 การจัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร

จัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ Active Learning มีผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจเพื่อสังคม และผู้มีประสบการณ์ในการอบรมผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ที่ประสบความสำเร็จ (Expert sharing) เน้นการจัดอบรมผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลักเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมดจำนวน 10 วันต่อชุดความรู้พื้นฐาน เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย ดังนี้

- 1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship)
- 2) การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด (Market Research and Marketing Strategies)
- 3) กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Basic Law for Social Enterprise)
- 4) โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Business Model Canvas)
- 5) โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Financial modeling)
- 6) กลยุทธ์การขยายธุรกิจ (Business Scaling Strategies)
- 7) ผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment)
- 8) ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment)
- 9) การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ (Strategic Planning and Risk Management)
- 10) อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity)

1.4.6 การจัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches

จัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะจากการเรียนรู้จากเครื่องมือใหม่ที่เป็นต่อการพัฒนาในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่ กล่าวได้ว่าเป็นชุดความรู้พิเศษที่นอกเหนือจากชุดความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานกิจการเพื่อ

สังคม แต่เป็นชุดความรู้เพื่อเพิ่มทักษะต่อการทำงานร่วมกับชุมชนนำมาสู่การเข้าถึงกิจการที่สร้างการมีส่วนร่วมจากพื้นที่ชุมชน มีเนื้อหาที่จำเป็น ดังนี้

- 1) การพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)
- 2) การฟังแบบมีส่วนร่วม (Active Listening)
- 3) การตั้งคำถามแบบโซเครตีส (Socratic questioning workshop)
- 4) การใช้เครื่องมือเพื่อช่วยระดมสมอง (Tools)

1.4.7 การฝึกปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคม

การฝึกปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคม นอกจากการอบรมเชิงปฏิบัติการชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตรและชุดความรู้ Coach the Coaches ยังมีชุดความรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางสังคมเพิ่มเติมระหว่างทางที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้ฝึกทดลองปฏิบัติงานจริงในกิจการเพื่อสังคมในชุมชนหรือพื้นที่ของตน การฝึกปฏิบัติผู้เข้าร่วมโครงการจะมีพี่เลี้ยง (Facilitator) คอยให้ความช่วยเหลือ และมีที่ปรึกษา (Mentor) คอยให้ความรู้เพิ่มเติมและหนุนเสริมระหว่างทดลองปฏิบัติงานจริง จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างใกล้ชิดระหว่างการฝึกปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาเพิ่มเติมต่อการหนุนเสริมผู้ประกอบการทางสังคม ดังนี้

- 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและผลกระทบทางสังคม
- 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ
- 3) การเข้าสู่ตลาด
- 4) การจดทะเบียนเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม

1.4.8 การติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประเมินผลและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการระหว่างทางของการทดลองฝึกปฏิบัติจริงจะมีการทำงานรูปแบบที่เรียกว่า “คลินิก” ประกอบด้วยพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาคอยติดตามผล (Follow up) อย่างใกล้ชิด นอกจากสังเกตการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยรูปแบบการทำงานหรือติดตามคลินิกประกอบด้วย (1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและผลกระทบทางสังคม (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ (3) การเข้าสู่ตลาด (4) การจดทะเบียนเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาปรับปรุงระหว่างการพัฒนาจริง ยังได้นำข้อมูลที่ได้ระหว่างการติดตามผลมาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพิ่มเติมต่อชุดความรู้ที่จำเป็น

หรือที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ระยะติดตามผลจะใช้การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก ตามสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การพบปะหารือและนำเสนอความก้าวหน้าระหว่างดำเนินกิจกรรมจะได้ต่อเนื่องและทันทั่วถึง

1.4.9 การจัดเวทีนำเสนอผลงาน และสะท้อนผลข้อมูลการประเมิน

จัดเวทีนำเสนอผลงานและสะท้อนผลข้อมูลการประเมิน ภายหลังจากผู้เข้าร่วมโครงการได้ทดลองปฏิบัติงานกิจการเพื่อสังคมจริง จึงจะจัดให้มีการนำเสนอผลงานของผู้เข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด เพื่อสะท้อนผลข้อมูลการประเมินผ่านมุมมองของพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา รวมถึงเวทีนำเสนอผลงานจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มองหาความเป็นไปได้ในการสร้างกลไกที่จะพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมต่อไปในอนาคต และโอกาสพัฒนาความเป็นไปได้ที่จะสร้างระบบรองรับอื่น ๆ

1.5 ระยะเวลาดำเนินงาน

โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่นี้ มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยมีแผนการดำเนินงานดังตารางที่ 1.5

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม	1 มิ.ย.									
2. ประเมินผลความต้องการผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเข้าร่วมโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการ	11 มิ.ย.									

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
3. จัดทำและวางแผนหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ		2 ก.ค.								
4. จัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร										
4.1 แนวคิดความยั่งยืน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม		23 ก.ค.								
4.2 การเป็นผู้ประกอบการ		24 ก.ค.								
4.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม และ Design Thinking (Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship)		25 มี.ย.								
4.4 โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อ			14 ส.ค.							

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
สังคม (SE Business Model Canvas)										
4.5 การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด (Market Research and Marketing Strategies)			15 ส.ค.							
4.6 อัตลักษณ์องค์กร(Corporate Identity)			16 ส.ค.							
4.7 โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Financial modeling)			21 ส.ค.							
4.8 กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Basic Law for Social Enterprise)			22 ส.ค.							

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
4.9 การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ (Strategic Planning and Risk Management)			28 ส.ค.							
4.10 Monitor and evaluation (M&E)			29 ส.ค.							
5. จัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches										
5.1 การพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)				4 ก.ย.						
5.2 การฟังแบบมีส่วนร่วม (Active Listening)				4 ก.ย.						
5.3 การตั้งคำถามแบบโซเครตีส (Socratic				5 ก.ย.						

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
questioning workshop)										
5.4 การใช้เครื่องมือ เพื่อช่วย ระดมสมอง (Tools)				5 ก.ย.						
6. ติดตามเพื่อหนุนเสริมการ ทำงาน					14 ต.ค.	11 พ.ย.	16 ธ.ค.			
7. จัดทำรายงาน ความก้าวหน้า ครั้งที่ 1					30 ต.ค.					
8. การฝึกปฏิบัติเพื่อหนุน เสริมผู้ประกอบการทางสังคม On - Demand										
8.1 การทำงาน ร่วมกับชุมชนและ บทบาทหน้าที่ของ ผู้สนับสนุน					25 ต.ค.					
8.2 การพัฒนา ผลิตภัณฑ์และ บริการ					25 ต.ค.					

เนื้อหากิจกรรม	เดือน									
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
8.3 การเข้าสู่ตลาด						12 พ.ย.				
8.4 การจดทะเบียน เป็นกลุ่มกิจการเพื่อ สังคม							17 ธ.ค.			
9. จัดเวทีนำเสนอผลงานและ สะท้อนผลข้อมูลการประเมิน								22 ธ.ค.		
10. ลงพื้นที่เพื่อติดตามผล และหนุนเสริมการทำงานใน พื้นที่									ก.พ.	
11. จัดทำรายงานฉบับ สมบูรณ์										31 มี.ค.

บทที่ 2

ผลการวิจัย (Outputs)

ภายหลังจากเริ่มโครงการ เพื่อให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงต้องคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมโครงการ โดยภายหลังจากเปิดช่องทางการสมัครให้บุคลากรที่สนใจเข้าร่วมโครงการสมัครเข้าร่วม พบว่า มีจำนวนมหาวิทยาลัยราชภัฏสมัครเข้าร่วม 31 แห่ง ซึ่งโครงการดังกล่าวกำหนดผู้เข้าร่วมโครงการไว้จำนวน 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงพิจารณาผ่านเกณฑ์การคัดเลือกโครงการดังนี้

- (1) วัตถุประสงค์และระบุประเด็นปัญหาในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน คือ สามารถอธิบายและมีความเข้าใจในประเด็นปัญหา
- (2) มีคณะทำงานที่มีความสามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วง พิจารณาตามจำนวนบุคลากรประสบการณ์การทำงาน และความรู้ความเข้าใจต่อกิจการเพื่อสังคม
- (3) มีแนวโน้มในการขยายผลลัพธ์โครงการและมองเห็นความยั่งยืนของการทำโครงการ สามารถเข้าร่วมโครงการได้ตามเวลาที่กำหนด มีแนวโน้มสานต่อโครงการระยะยาว และสามารถนำวิจัยของวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ไปใช้เป็นกลไกการทำงานกิจการเพื่อสังคม และ
- (4) มีความคิดสร้างสรรค์แต่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในระยะเวลาที่กำหนด

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านการคัดเลือก

จากความตั้งใจและข้อกำหนดในการคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมโครงการจาก 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่มีผู้ให้ความสนใจเกินจำนวนที่ตั้งใจไว้ นำมาสู่การคัดเลือกเพิ่มเติมและจัดลำดับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเกณฑ์ผ่านการพิจารณา 20 มหาวิทยาลัย และเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยทั้งหมดที่สมัครเข้ามาเข้าร่วมอบรมด้วย เนื่องจากการ

จัดอบรมเป็นการจัดในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom จึงไม่มีข้อจำกัดด้านการจำกัดจำนวนคนและสถานที่

อย่างไรก็ตาม แม้จะให้ทุกมหาวิทยาลัยที่สมัครเข้ามาสามารถเข้าร่วมอบรม แต่จำนวนมหาวิทยาลัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและต้องพัฒนาบุคลากรจากกลุ่มดังกล่าวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การคัดเลือกเข้าร่วมอบรมและปฏิบัติงานภายใต้โครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีจำนวน 20 มหาวิทยาลัย ดังนี้

กลุ่มมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์ 3 แห่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ภาคกลาง 5 แห่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์
ภาคเหนือ 6 แห่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ 5 แห่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

กลุ่มมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ภาคใต้ 1 แห่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2.2 หลักสูตรการอบรม

หลักสูตรจัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ Active Learning จำนวน 10 ครั้ง ในขั้นตอนแรกก่อนอบรมมีการออกแบบหลักสูตรไว้โดยคาดการณ์ให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม แต่ภายหลังได้จำนวนผู้เข้าอบรมและทราบรายละเอียดของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านการคัดเลือก นำมาสู่การปรับหรือออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมอบรมจากการพิจารณาประสบการณ์และความถนัดที่ผ่านมา โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสม ดังนี้

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
23 ก.ค. 64	5.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship)	5.1 แนวคิดความยั่งยืน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม - อธิบาย SDGs เพื่อให้เข้าใจก่อนนำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาและเชื่อมโยงกับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (แผนด้าน ววน.) - มุ่งสอนเครื่องมือให้ใช้ในห้องเรียน และส่งการบ้านให้ผู้เข้าร่วมอบรมไปดำเนินการจัดทำแผน Problem tree analysis ของตนเอง
24 ก.ค. 64	5.2 การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด (Market Research and Marketing Strategies)	5.2 การเป็นผู้ประกอบการ ภาวะความเป็นผู้นำและการเป็นผู้ประกอบการ

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
		● Characteristics ของ การ เป็น ผู้ประกอบการ
25 ก.ค. 64	5.3 กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Basic Law for Social Enterprise)	5.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม และ Design Thinking (Introduction of Social Innovation and Social Entrepreneurship) ● ในระหว่างคลาสอบรมให้ได้มาซึ่ง prototype เพื่อทดสอบในห้องเรียน และนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจริง ว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ● กลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์
14 ส.ค. 64	5.4 โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Business Model Canvas)	5.4 โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Business Model Canvas) ● หลังจากทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จะได้ผลตอบรับ แล้วจึงพัฒนาเพื่อเขียน SE BMC ได้ ● สอนกระบวนการ pitching เพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้อธิบายต่อได้ ● Test SE BMC/ product
15 ส.ค. 64	5.5 โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Financial modeling)	5.5 การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด (Market Research and Marketing Strategies) ● มุ่งสอนกระบวนการเก็บข้อมูลวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริโภค

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
		● ให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถทำการเลือกตลาดของตนเอง ● ให้ทดลองทำ Positioning (Mood and Tone)
16 ส.ค. 64	5.6 กลยุทธ์การขยายธุรกิจ (Business Scaling Strategies)	5.6 อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) ● นำเสนอ Case และให้ mentor พุดคุยเพื่อขอคำแนะนำ
21 ส.ค. 64	5.7 ผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment)	5.7 โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (SE Financial modeling) ● จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายสำหรับธุรกิจเพื่อสังคมได้ ● มุ่งสอน forecast เพื่อให้คาดการณ์เรื่องกระแสเงินสด
22 ส.ค. 64	5.8 ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment)	5.8 กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม (Basic Law for Social Enterprise) ● การจดทะเบียนนิติบุคคล ● พ.ร.บ. วิสาหกิจเพื่อสังคม ● การจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคมและการจดทะเบียนกลุ่มกิจการเพื่อสังคม
28 ส.ค. 64	5.9 การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ (Strategic Planning and Risk Management)	5.9 การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ (Strategic Planning and Risk Management) ● การวิเคราะห์ความเสี่ยง

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
		● การวางแผนกลยุทธ์ความต่อเนื่องของธุรกิจ
29 ส.ค. 64	5.10 อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity)	5.10 Monitor and evaluation (M&E) ● สอนทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ● สอน CIPP ● การเสริมพลังกับทีม ● Q&A แลกเปลี่ยนเรียนรู้ Mentor มาช่วยตอบคำถาม

นอกจากหลักสูตรจัดอบรมชุดความรู้พื้นฐานของหลักสูตร จำนวน 10 ครั้ง มีการจัดอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะจากการเรียนรู้จากเครื่องมือใหม่ที่เป็นต่อการพัฒนาในการผลักดันกิจการเพื่อสังคมให้สร้างผลกระทบทางบวกกับชุมชนและพื้นที่จำนวน 2 ครั้ง โดยในหลักสูตรเดิมที่ออกแบบไว้กับการสำรวจความต้องการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำไปใช้พัฒนาเชิงการทำงานเชิงพื้นที่จึงมีการปรับหลักสูตรเพิ่มเติมให้เกิดความเหมาะสมระหว่างการทำเนิงานมากยิ่งขึ้น ดังนี้

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
4 ก.ย. 64	● การพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ● การฟังแบบมีส่วนร่วม (Active Listening)	● บทบาทของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมระบบนิเวศของธุรกิจเพื่อสังคม ● ออกแบบบทบาทการส่งเสริมระบบนิเวศของมรภ. ● บทบาทของ Facilitator/ Coach/ Mentor/ Advisor ● ทักษะในการฟังแบบ (Deep Listening) ● การถามคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

วันที่	หลักสูตรเดิม	ปรับหลักสูตร
		● หลักการของ Team teaching และ Template ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้หนุนเสริม
5 ก.ย. 64	● การตั้งคำถามแบบโซเครตีส Socratic questioning workshop ● การใช้เครื่องมือเพื่อช่วยระดมสมอง (Tools)	● หลักการเสริมพลังเพื่อสร้างผลลัพธ์ทางสังคม ● เครื่องมือที่สามารถปรับใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชน ● การประเมินและการหนุนเสริมอื่น ๆ

ภายหลังการอบรมครบทั้ง 2 หลักสูตร จำนวน 12 ครั้ง เป็นช่วงเวลาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏและชุมชนต้องดำเนินงานร่วมกันโดยนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับผ่านการอบรมไปพัฒนาต่อในการทำกิจการเพื่อสังคม ภายใต้รูปแบบที่ตกลงร่วมกันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏและชุมชน โดยในระหว่างช่วงดำเนินงาน มีคณะทำงานให้การสนับสนุน การจัดอบรมเพื่อหนุนเสริมระหว่างการทำงานจึงเป็นหนึ่งในแนวทางการให้คำแนะนำและที่ปรึกษา ระหว่างทาง โดยการหนุนเสริมครั้งที่ 1 ประจำเดือนตุลาคม ทางคณะทำงานได้ติดต่อสอบถามเพื่อออกแบบหลักสูตรการอบรมให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ทำงาน (On - Demand) พบว่าโดยส่วนใหญ่ต้องการเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับชุมชน เนื่องจากยังไม่สามารถปรับการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ และต้องการทราบบทบาทหน้าที่ของผู้สนับสนุนในการทำงานร่วมกับชุมชน นำมาสู่การอบรมโดยมีหัวข้อคือ “การทำงานร่วมกับชุมชนและบทบาทหน้าที่ของผู้สนับสนุน” เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น มีวิทยากรผู้เกี่ยวข้อง 2 คนคือ คุณวัชรภรณ์ ชันธจิระวัฒน์ จาก “ดี มี สุข” ผู้ทำงานจริงร่วมกับชุมชนและมีประสบการณ์มาอย่างยาวนานที่จะบอกเล่าประสบการณ์และให้แนวทางการหนุนเสริมความเข้มแข็งในการสร้างวิสาหกิจเพื่อสังคมให้กับชุมชน และอาจารย์อรรถณัฐ วันทนะสมบัติ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชนตามแบบฉบับของ “ตามสั่ง – ตามส่ง” ตามแนวคิดเศรษฐกิจสมานฉันท์ และให้คำแนะนำในบทบาทของผู้สนับสนุนจากสถาบันการศึกษา การสร้างคณะทำงานและการขับเคลื่อนงานภายใต้ข้อจำกัดของ

สถาบันการศึกษา และในช่วงเดือนพฤศจิกายน และธันวาคมจะจัดอบรมเพิ่มเติมพิเศษตามความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรมผ่านการติดตามการทำงาน

การหนุนเสริมครั้งที่ 2 ประจำเดือนพฤศจิกายน ความต้องการของผู้ทำงานส่วนใหญ่คือ การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมและการเป็นหนึ่งในระบบนิเวศในธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้หน่วยงานการศึกษาย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ เนื่องจากการตัดสินใจดำเนินงานในการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมมีทั้งมหาวิทยาลัยที่สนใจขับเคลื่อนกลไกธุรกิจโดยการหนุนเสริมพื้นที่เดิมภายใต้ความรับผิดชอบให้ต่อยอดเป็นธุรกิจเพื่อสังคม จึงต้องการได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้มีประสบการณ์ตรงในการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคม และมหาวิทยาลัยที่สนใจในบทบาทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการผลักดันโดยตรงกับพื้นที่ให้เป็นธุรกิจเพื่อสังคม อยากเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมของบทบาทอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม จึงนำมาสู่หัวข้อการอบรม “การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมและระบบนิเวศการสนับสนุน” โดยมีวิทยากรผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญกับหัวข้อคือ คุณเจนรบ ชนะราวิกรมการบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคีนครศรีธรรมราช (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด และผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคม ชุมชนดีมีรอยยิ้ม นครศรีธรรมราช ถ่ายทอดข้อมูลเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคม และคุณจิริยา ประพรด นักพัฒนาธุรกิจชุมชนอาวุโส บริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องระบบนิเวศการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม และการหนุนเสริมครั้งที่ 3 ประจำเดือนธันวาคม ผู้เข้าร่วมต้องการได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบหลังบ้านตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการ เนื่องจากต้องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลังบ้านกับพื้นที่ภายใต้การดูแลของตน จึงนำมาสู่หัวข้อการอบรม “การบริหารจัดการระบบโครงสร้างการทำงานของธุรกิจเพื่อสังคม” โดยได้มีผู้เชี่ยวชาญมาให้องค์ความรู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบโครงสร้างการทำงานของธุรกิจเพื่อสังคม จากกรณีศึกษาธุรกิจเพื่อสังคมชื่อ Local alike กิจการเพื่อสังคมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยคุณเอมมี Chief Financial Officer (CFO) จาก Local alike

2.3 ผลการจัดอบรม

จากการดำเนินโครงการการพัฒนาศักยภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายคือบุคลากรในมหาวิทยาลัยที่ทำงานพัฒนาเชิงพื้นที่และชุมชนที่ร่วมกันขับเคลื่อนงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม นำองค์ความรู้ไปใช้พัฒนา และสร้างกิจการเพื่อสังคม ในการอบรมยังก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อ

สังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ จากวันที่เริ่มดำเนินการมีผลการดำเนินงาน หลังจากออกแบบหลักสูตรการอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม โดยแบ่งการอบรมเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคมแบ่งออกเป็น 10 ครั้ง มีการออกแบบเนื้อหาการอบรมเป็น 3 ช่วงใหญ่ คือ 1) เนื้อหาพื้นฐานเพื่อเข้าใจกิจการเพื่อสังคม 2) เครื่องมือและข้อจำเป็นในการจัดการกิจการเพื่อสังคม และ 3) การจัดการและติดตามภายหลังจากการทำธุรกิจเพื่อสังคม ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม – 29 สิงหาคม พ.ศ. 2564 โดยมีจำนวนมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านการเข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 20 มหาวิทยาลัย แต่มีผู้เข้าร่วมการอบรม ดังนี้

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
23 ก.ค. 64	ความยั่งยืน และการ วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ทางสังคม	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 17 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (1 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	29 คน	14 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
24 ก.ค. 64	การเป็นผู้ประกอบการ	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 16 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	37 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
25 ก.ค. 64	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ธุรกิจเพื่อสังคม	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 15 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	36 คน	13 คน
13 ส.ค. 64	โมเดลทางธุรกิจสำหรับ ธุรกิจเพื่อสังคม	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 13 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	34 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
14 ส.ค. 64	การวิจัยด้านการตลาดและ กลยุทธ์ทางการตลาด	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 13 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	34 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
15 ส.ค. 64	อัตลักษณ์องค์กร	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 13 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	34 คน	13 คน
21 ส.ค. 64	โมเดลทางการเงินสำหรับ ธุรกิจเพื่อสังคม	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 14 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	35 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
22 ส.ค. 64	กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับ ธุรกิจเพื่อสังคม	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 14 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	35 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
28 ส.ค. 64	การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 15 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	36 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		
29 ส.ค. 64	การติดตามหนุนเสริมและ การประเมินผลลัพธ์	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 15 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	36 คน	13 คน
4 -5 ก.ย. 64	Coach the Coaches	เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 15 มรภ. ดังนี้ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	36 คน	13 คน

วันที่จัด อบรม	เนื้อหาการอบรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้าร่วมอบรม	จำนวน อาจารย์ที่ เข้าอบรม	จำนวน ชุมชนที่ เข้าอบรม
		● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2 แห่ง) ● มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ● มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ● มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ● มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ● มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ● มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา		

แม้จะมีมหาวิทยาลัยที่ผ่านการคัดเลือกทั้งสิ้น 20 มหาวิทยาลัย และเปิดโอกาสให้ทั้ง 31 มหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมอบรมในโครงการ แต่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมพบว่า มีเพียง 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมอบรม ทำกิจกรรม และให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง โดยหลังจากการอบรมเสร็จทั้งสิ้น 2 หลักสูตร มีการติดตามเพื่อให้ทราบแนวทางการติดตามและดำเนินงานต่อในอนาคตของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีรูปแบบที่จะเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศธุรกิจเพื่อสังคมแตกต่างกัน ดังนี้

มหาวิทยาลัย	รูปแบบที่มหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความสนใจขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	เสริมองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชน โดยมีชุมชนขับเคลื่อน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	เปิดศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	รายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน และ UBI

มหาวิทยาลัย	รูปแบบที่มหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความสนใจขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 1	รายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน และ UBI
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	เปิดพื้นที่ให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบการสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	รายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรอบรมระยะสั้น
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	ทำวิสาหกิจเพื่อสังคมเองโดยมีการเปลี่ยนโจทย์เลือกทำตามความถนัดและขอบเขตงานที่ถนัด
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	เปิดพื้นที่ให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบการสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	จัดตั้งศูนย์วิสาหกิจเพื่อสังคมครบวงจรและเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ และรายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน และ UBI
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	ให้บริการวิชาการส่งเสริมความรู้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	ให้บริการวิชาการส่งเสริมความรู้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2	เปิดพื้นที่ในการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	เปิดพื้นที่ในการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	เปิดพื้นที่ในการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการสังคม

ภายหลังการจัดอบรมครบทุกหลักสูตรพื้นฐาน และติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่องของ 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากจะได้ผลการติดตามรูปแบบการดำเนินงานต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยในระบบนิเวศของธุรกิจเพื่อสังคม ยังค้นพบความโดดเด่นและแนวทางการขับเคลื่อนงานที่ชัดเจนต่อไปในอนาคตของมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชน มีผลิตภัณฑ์สินค้า หรือบริการที่เป้าหมายการทำงานระหว่างทางหลังอบรมเสร็จสิ้น โดยจากจำนวน 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการจัดเรียง 10 ลำดับแรกจากทั้งหมด ที่มีศักยภาพการทำงานและมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่ต้องการขับเคลื่อน โดยการจัดเรียง 10 ลำดับแรก ส่งผลให้การติดตามการทำงานจากคณะทำงานชัดเจนยิ่งขึ้นในการติดตามให้ความช่วยเหลือ เพราะกลุ่มมหาวิทยาลัยดังกล่าวจะพัฒนาแนวทางการทำงานเป็น “การจัดตั้งกลุ่มกิจการเพื่อสังคม” ต่อไปในอนาคต โดยมี 10 ลำดับแรกของมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมดำเนินงานและแนวทางการขับเคลื่อนงานต่อไป ดังนี้

มหาวิทยาลัย	ศักยภาพ	การขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ทางชุมชนมีความพร้อมทุกด้าน แต่อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยกว่า	กลุ่มชุมชนพร้อมทำงานร่วมด้วย พร้อมจดกิจการเพื่อสังคม ทำผลิตภัณฑ์ลำไย freeze dried สอดไส้สตอร์เบอร์รี่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มีความพร้อมทั้งอาจารย์และชุมชน แต่อาจจะติดปัญหาความร่วมมือในชุมชน การรวมกลุ่มของคนในชุมชน	การท่องเที่ยวชุมชนน้ำหนาว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	มีความพร้อมทั้งอาจารย์และชุมชน	บริการย้อมครามธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	อาจารย์มีความตั้งใจและมีประสบการณ์ ชุมชนไม่ได้เข้าอบรมแต่มีพื้นที่ทำงานกับชุมชนชัดเจน	บริการส่งข้าวหอมมะลิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	อาจารย์มีความตั้งใจสูงมากต่อการขับเคลื่อนงาน แต่ชุมชนไม่ได้เข้าอบรม	ศูนย์ฝึกงาน จัดหาแรงงานภาคการเกษตรและการฝึกอบรมเกษตรกร
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	อาจารย์มีความตั้งใจสูงมาก ชุมชนไม่ได้เข้าอบรม (มีอธิการบดีที่พร้อมเคลื่อนงานทุกกิจกรรม)	สินค้าจากชุมชน สินค้าแปรรูปเพื่อเป็นของฝาก/ ของขวัญ จากผ้าย้อมสีข้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	อาจารย์มีความพร้อมและตั้งใจ แต่ไม่ค่อยติดต่อกับชุมชน	จัดบริการรับทำบายศรีสู่ขวัญในงานเทศกาล

มหาวิทยาลัย	ศักยภาพ	การขับเคลื่อนงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	อาจารย์มีความตั้งใจแม้จะไม่ค่อยตรงสายการทำงาน แต่มีชุมชนที่พร้อมทำงานด้วยกัน	ผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	อาจารย์และชุมชนมีความพร้อมและตั้งใจทำงานร่วมกัน	ผ้าสาด ผ้าแปรรูป (เวชสำอาง)
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	อาจารย์และชุมชนมีความพร้อม ชุมชนเข้าร่วมจำนวนมาก	ท่องเที่ยวชุมชนเรียนรู้วิถีชุมชน

2.4 ผลการติดตามผลการอบรมและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลการติดตามจากการจัดอบรมและฝึกปฏิบัติจริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วม พบว่า บทบาทหรือกลไกหนุนเสริมเสริมเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมที่ผู้เข้าร่วมโครงการรุ่นนี้ส่วนใหญ่สนใจพัฒนาต่อยอดคือ นำหลักสูตรองค์ความรู้ที่ได้รับไปสานต่อโดยการพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชน โดยมีชุมชนขับเคลื่อนกับงานที่เคยทำร่วมกับชุมชน มีรูปแบบเปิดศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รูปแบบนำกิจการเพื่อสังคมไปบรรจุในรายวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี รายวิชาฝึกงาน UBI และหลักสูตรอบรมระยะสั้น รูปแบบดำเนินการจัดทำวิสาหกิจเพื่อสังคมด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีการเปลี่ยนโจทย์เลือกทำตามความถนัดและชอบเขตงานที่ถนัด รูปแบบเปิดพื้นที่ให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบการสังคม รูปแบบจัดตั้งศูนย์วิสาหกิจเพื่อสังคมครบวงจรและเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ รูปแบบศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการสังคม และรูปแบบให้บริการวิชาการส่งเสริมความรู้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก แต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสนใจที่จะขับเคลื่อนหรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศการดำเนินกิจการเพื่อสังคมแตกต่างกัน แต่มีความสนใจที่จะขับเคลื่อนร่วมกันต่อไปในอนาคตตามความถนัดและความเหมาะสมต่อบริบทพื้นที่ของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการจัดอบรมและระหว่างดำเนินการติดตามผล คณะทำงานเกิด Cohort 1 จากจัดอบรมหลักสูตรพื้นฐานและพัฒนาการเป็น Coach ส่งผลให้บุคลากรจากสถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นตัวแทนชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคม มีพื้นที่ที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจากสถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการเพื่อสังคม เกิดเครือข่ายบุคลากร/

หน่วยงานด้านกิจการเพื่อสังคม 1 เครือข่าย จำนวน 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Cohort 1) และ Cohort 1 ขับเคลื่อนงานต่อโดยการขับเคลื่อนในรูปแบบหน่วยจัดการ

จากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ พบว่า มีผลผลิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมโครงการได้ ดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม 5 แห่ง อย่างไรก็ตามแม้จะเกิดการจัดตั้งตามวัตถุประสงค์โครงการใน 5 พื้นที่ แต่พบว่าอยู่ภายใต้การดำเนินการจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพียง 2 แห่งคือ 4 พื้นที่มาจากการ ทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และอีก 1 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ซึ่งนับว่าขาดการกระจายตัวของการจัดตั้งและพัฒนากิจการเพื่อสังคมในพื้นที่ให้เกิดความหลากหลาย ปัจจัยที่ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งอื่นไม่สามารถทำให้ชุมชนที่ร่วมดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม ได้เกิดจากทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ไม่ต้องการบทบาทสนับสนุนชุมชนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้า บริการให้เข้าเป็นเพียงแค่งานกิจการเพื่อสังคมแต่ต้องการขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลายเป็นแหล่งขับเคลื่อน กิจการเพื่อสังคมจากการมุ่งพัฒนาศักยภาพภายในและหลักสูตรการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หรือปัจจัยอื่นเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการเข้าอบรมและพัฒนาศักยภาพเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ เมื่อมีแต่บุคลากรจากสถานศึกษาเข้าอบรมแม้จะเก็บองค์ความรู้ไปมากเพียงใด แต่ขาดผู้ดำเนินการ สำคัญคือชุมชน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาต่อร่วมกันได้ ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งที่ดำเนินการจัดตั้ง กลุ่มกิจการได้ เป็นผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนตลอดโครงการและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม

บทที่ 3

สรุปผลการวิจัย

นับตั้งแต่เริ่มดำเนินงานภายในเดือนมิถุนายน โดยมีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานคือ มุ่งพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/ รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมอบรม ทั้งหลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตร Coach the Coaches ที่มุ่งให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความพร้อมในการส่งต่อองค์ความรู้ให้กับผู้อื่นหรือชุมชนที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อนงานต่อไปในอนาคต การออกแบบหลักสูตรหนุนเสริมระหว่างทางการทำงาน (On - Demand) โดยเก็บข้อมูลจากการติดตาม สนับสนุนการทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อแนวทางการทำงานหรือระหว่างทางดำเนินงานพบเจอกับปัญหา อุปสรรคประการใด และต้องการเพิ่มเติมองค์ความรู้เรื่องใดเพื่อใช้แก้ปัญหาที่พบเจอ ดังนั้น การอบรมจึงเป็นการอบรมอย่างต่อเนื่อง และติดตามหนุนเสริมระหว่างทางอยู่อย่างเสมอ และจากการคัดเลือกเพิ่มเติมและจัดลำดับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเกณฑ์ผ่านการพิจารณา 20 มหาวิทยาลัย และเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยทั้งหมดที่สมัครเข้ามาเข้าร่วมอบรมด้วย เนื่องจากการจัดอบรมเป็นการจัดในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom จึงไม่มีข้อจำกัดด้านการจำกัดจำนวนคนและสถานที่

อย่างไรก็ตาม แม้จะให้ทุกมหาวิทยาลัยที่สมัครเข้ามาสามารถเข้าร่วมอบรม แต่จำนวนมหาวิทยาลัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและต้องพัฒนาบุคลากรจากกลุ่มดังกล่าวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การคัดเลือกเข้าร่วมอบรมและปฏิบัติงานภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีจำนวน 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ดำเนินงานต่อเนื่องผ่านการเข้าอบรมและมีส่วนร่วมนั้นมีเพียง 15 มหาวิทยาลัย จึงสรุปภาพรวมของการทำงานทั้งสิ้นได้ ดังนี้

3.1 ผลการดำเนินงาน

หลังจากดำเนินโครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นคือ มีบุคลากรจากสถาบันการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคมโดยมีทั้งสิ้น 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 2 ทีม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รวมทั้งสิ้น 15 แห่ง และมีบุคคลทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคมโดยเป็นคณะทำงานร่วมกับการทำงานเชิงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 15 คนจากอาจารย์หรือบุคลากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏส่งผลให้เกิดพื้นที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจากสถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการเพื่อสังคม ได้มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายหลังจากการทดลองฝึกปฏิบัติงานผ่านการแลกเปลี่ยนทางออนไลน์เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่รวมคนจำนวนมากร่วมกันได้ และระยะเวลาที่ดำเนินงานร่วมกันมา 10 เดือน ภายใต้อำนาจและแนวทางการทำงานร่วมกันเกิดเครือข่ายบุคลากร/หน่วยงานด้านกิจการเพื่อสังคมที่เรียกกันแรกของโครงการว่า Cohort 1 ได้พัฒนาคู่มือแนวทางการพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สนใจถอดบทเรียนกลไกการทำงานเพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนได้ และสุดท้ายจากการดำเนินโครงการได้ชุมชนที่เข้าร่วมได้รับการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคมซึ่งอยู่ระหว่างการยื่นจดแจ้งจำนวน 5 พื้นที่ โดย 4 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และอีก 1 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ภายหลังจากการจัดอบรมและร่วมดำเนินงาน เกิด Cohort 1 จากจัดอบรมหลักสูตรพื้นฐานและพัฒนาการเป็น Coach ส่งผลให้บุคลากรจากสถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นตัวแทนชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคม มีพื้นที่ที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจากสถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการเพื่อสังคม เกิดเครือข่ายบุคลากร/หน่วยงานด้านกิจการ

เพื่อสังคม 1 เครือข่าย จำนวน 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Cohort 1) และ Cohort 1 ขับเคลื่อนงานต่อโดยการขับเคลื่อนในรูปแบบหน่วยจัดการ

จากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ พบว่า มีผลผลิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม 5 แห่ง อย่างไรก็ตามแม้จะเกิดการจัดตั้งตามวัตถุประสงค์โครงการใน 5 พื้นที่ แต่พบว่าอยู่ภายใต้การดำเนินการจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพียง 2 แห่งคือ 4 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และอีก 1 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งนับว่าขาดการกระจายตัวของการจัดตั้งและพัฒนากิจการเพื่อสังคมในพื้นที่ให้เกิดความหลากหลาย ปัจจัยที่ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งอื่นไม่สามารถทำให้ชุมชนที่ร่วมดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคมได้เกิดจากทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ไม่ต้องการบทบาทสนับสนุนชุมชนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้าบริการให้เข้าเป็นเพียงแค่งานกิจการเพื่อสังคมแต่ต้องการขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลายเป็นแหล่งขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมจากการมุ่งพัฒนาศักยภาพภายในและหลักสูตรการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หรือปัจจัยอื่นเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการเข้าอบรมและพัฒนาศักยภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เมื่อมีแต่บุคลากรจากสถานศึกษาเข้าอบรมแม้จะเก็บองค์ความรู้ไปมากเพียงใด แต่ขาดผู้ดำเนินการสำคัญคือชุมชน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาต่อร่วมกันได้ ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งที่ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มกิจการได้ เป็นผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนตลอดโครงการและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม

รวมถึงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการพบว่าทางมหาวิทยาลัยราชภัฏ ร่วมหารือกับ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอว.) เพื่อของบประมาณ Reinventing สนับสนุนการขับเคลื่อนงานต่อในการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม เพราะมองว่าระบบนิเวศของกิจการเพื่อสังคมโดยเฉพาะภายใต้มหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีข้อติดขัดหลายประการที่ไม่สามารถเข้ามาผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งได้ จึงต้องมีการปรับแก้ไขแนวปฏิบัติ ระเบียบหลักเกณฑ์ ที่จะช่วยขจัดอุปสรรคต่อการทำงานในการใช้กิจการเพื่อสังคมเป็นกลไกการพัฒนาพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงจะเดินหน้าพัฒนาและขับเคลื่อนเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคมเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นหรือการทำงานในการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อ เพื่อให้เหมาะสมกับการนำแนวคิดกิจการเพื่อสังคมมาปรับเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งไม่เพียงแต่เปิดสอนเป็นรายวิชาหรือหลักสูตรอบรมเท่านั้น แต่บูรณาการแนวความคิดเข้ากับทุกภาคส่วน หรือเรียกว่า SOCIALLY ENTERPRISING UNIVERSITY บริบทใหม่ของภาคการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมอย่างจริงจังโดยเร่ง

ขับเคลื่อนพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง (CHANGE MAKER) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและสร้างสรรค์โครงการเพื่อขับเคลื่อนงานข้างต้น เพราะภายหลังจากการดำเนินโครงการ พบว่า ควรสานต่อแนวทางการดำเนินงานในการมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากร และกลไกต่าง ๆ ที่จะช่วยเติมเต็มการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยนำการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมมาเป็นฐานในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม

3.2 ปัญหาอุปสรรค

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยเฉพาะการอบรมเนื้อหากิจการเพื่อสังคม พบปัญหาที่เกิดขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ปัญหาที่พบและนำไปสู่การหาหนทางแก้ไขตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง คือ

- 1) มหาวิทยาลัยที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมอบรม พบว่าเข้าร่วมอบรมไม่ครบทั้ง 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีจำนวน 3 แห่งที่ไม่เข้าร่วมอบรมตั้งแต่ต้น พบว่ามีมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยที่เข้าอบรมครบทั้งสิ้น 10 ครั้งตามเนื้อหาจำนวน 15 มหาวิทยาลัยที่มาอย่างสม่ำเสมอ
- 2) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ตัวแทนชุมชนจำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าร่วมอบรมได้ เนื่องจากหากเป็นสถานการณ์ปกติ ทางมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการสื่อสาร แต่ไม่สามารถเดินทางลงพื้นที่ได้ จึงส่งผลให้ชุมชนขาดเข้าร่วมอบรม ทำให้ชุมชนขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยในเรื่องธุรกิจเพื่อสังคม
- 3) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้คณะทำงานไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อติดตามปัญหา หรือสอนในพื้นที่ไม่ได้ จึงส่งผลให้เกิดการรับฟังปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยและชุมชนที่เข้าร่วมได้เพียงขั้นเดียว ไม่สามารถเกิดการตรวจสอบข้อมูลได้ด้วยตนเองจากการลงพื้นที่
- 4) ระบบนิเวศของกิจการเพื่อสังคมโดยเฉพาะภายใต้มหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีข้อติดขัดหลายประการที่ไม่สามารถเข้ามาผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งได้ จึงต้องมีการปรับแก้ไขแนวปฏิบัติ ระเบียบหลักเกณฑ์ ที่จะช่วยขจัดอุปสรรคต่อการทำงานในการใช้กิจการเพื่อสังคมเป็นกลไกการพัฒนาพื้นที่

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญา

จากปัญหาข้างต้นที่เผชิญจากการอบรมเนื้อหาเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคมที่ผ่านมา พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำให้เกิดการสื่อสารได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงที่สามารถลงพื้นที่ได้ จึงนำมาสู่แนวทางในการแก้ไขปัญาคือ

- 1) เมื่อมหาวิทยาลัยที่ผ่านการคัดเลือกเข้าอบรมได้ไม่ครบ จำนวนผู้เข้าร่วมจึงมีไม่มาก จึงเปิดโอกาสให้มีแต่ละมหาวิทยาลัยที่มีความตั้งใจสามารถเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมได้ ส่งผลให้ได้มาซึ่งมหาวิทยาลัยที่มีความตั้งใจมาก ดังอาจารย์ที่เกี่ยวข้องและจะมีบทบาทการทำงานในอนาคตเข้ามาอบรม เกิดความเข้มแข็งของบุคลากรที่จะขับเคลื่อนงานต่อในอนาคต
- 2) แม้จะไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อติดตามและอบรมได้ จึงต้องมีการกระตุ้นให้เกิดคำปรึกษาอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งผ่านกลุ่มไลน์ที่รวบรวมสมาชิกทุกท่านที่เกี่ยวข้อง และมีระบบการติดตามให้ความช่วยเหลือผ่านกลไก “พี่เลี้ยง” คอยติดตามถามไถ่ระหว่างทางแม้จะไม่ได้มีการอบรม เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและหนุนเสริมความต้องการของมหาวิทยาลัย
- 3) จากการติดตามพบว่า มีอาจารย์จำนวนหนึ่งที่สนใจอยากเข้าร่วมอบรมให้ได้ครบทุกครั้ง แต่ติดปัญหาส่วนตัวและภารกิจบางประการ จึงเกิดการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอบรมไว้ที่ฐานข้อมูลกลางเพื่อให้สามารถติดตามเรียนย้อนหลังหรือทบทวนเนื้อหา โดยบันทึกวิดีโอและเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ให้
- 4) แม้จะไม่สามารถลงพื้นที่หรือพูดคุยได้ในพื้นที่จริง แต่มีการละลายพฤติกรรม หรือพูดคุยอยู่เสมอทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและไม่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเป็นทีมเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ในทุกประเด็น
- 5) เมื่อมีข้อติดขัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานในการใช้กิจการเพื่อสังคมเป็นกลไกการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ระบบนิเวศของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงต้องมีการปรับแก้กลไกและบทบาทร่วมกัน จึงเกิดการพัฒนาคู่มือโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเข้ามาผลักดัน แก้ไขและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่อการเปิดพื้นที่ให้กิจการเพื่อสังคมกลายเป็นแนวทางในการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการคือ 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม 2) เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา/ สร้างกิจการเพื่อสังคมขึ้นในชุมชนและพื้นที่ และ 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านหลักสูตร/ รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

เมื่อดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จและมีการสำรวจความต้องการขับเคลื่อนหรือพัฒนากลไกในระบบนิเวศของกิจการเพื่อสังคมภายใต้รูปแบบมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า มีข้อเสนอแนะในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาหน่วยงานในระบบ ววน. และ 2. ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาระบบ ววน. เพื่อพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาหน่วยงานในระบบ ววน.

1) สนับสนุนกลไกการดำเนินงานรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยวิเคราะห์ร่วมกันภายในว่าควรดำเนินการภายใต้บทบาทใดเพื่อส่งเสริมระบบนิเวศของวิสาหกิจเพื่อสังคมในรูปแบบสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นทำงานเชิงพื้นที่

2) ดำเนินการเป็นผู้ประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อสร้างบทบาทหน้าที่ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Establish new role) อาทิ (1) บทบาทด้านการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (2) บทบาทด้านการส่งเสริมการจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคม และ (3) บทบาทด้านการสนับสนุนให้เกิดกลไกการตลาดในพื้นที่

4.2 ข้อเสนอแนะต่อ สกสว. ในการพัฒนาระบบ ววน. เพื่อพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

- 1) ควรมีการสร้างระบบติดตามผลและหนุนเสริมการให้คำปรึกษาให้แก่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใน Cohort 1 (รุ่นที่ 1 ที่เข้าร่วมโครงการ) (Monitoring and advisory system) ที่ต้องการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิจารณาว่าเหมาะสม
- 2) เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Learning hub) เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดการระดับพื้นที่ ใช้การกระจายการดำเนินงานเป็นภูมิภาค เช่น การแลกเปลี่ยนพื้นที่ขาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับพื้นที่ โดย ณ ปัจจุบัน สามารถระบุ HUB หรือพื้นที่ส่วนกลางที่มีศักยภาพได้แล้วจากการดำเนินการ 3 จุด คือ North hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ Central hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ East hub: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- 3) รวบรวมเครือข่ายบุคลากรผู้เข้าอบรมจาก COHORT 1 (Talent pool) เพื่อช่วยยกระดับความรู้ในการใช้กลไกสหกิจเพื่อสังคมในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่
- 4) เอื้ออำนวยและกระตุ้นให้เกิดการสร้างโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ (co – creation) เพื่อเป็นตัวอย่างการดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันของ Sister city เช่น จันทบุรี และเพชรบุรี หรือโครงการ North - South ระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา ในการแลกเปลี่ยนพื้นที่ในการระบายสินค้า เป็นต้น
- 5) ศึกษาและทบทวนการตีความของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่เป็นเงื่อนไขในการจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคม (Regulation and Regulatory Review)
- 6) อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมในอนาคต ควรปรับเป็นการจัดการอบรมบูรณาการร่วมกันทั้งสองรูปแบบคือ การอบรมแบบ Online และ On-site แม้รูปแบบออนไลน์จะสะดวกและเหมาะสมต่อการอบรมที่มีเนื้อหาที่ต้องได้รับการอบรมในทุกสัปดาห์ แต่เนื้อหาโดยเฉพาะส่วนอย่างการทดลองฝึกปฏิบัติ การอบรมออนไลน์ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมและการช่วยพัฒนาต่อผู้เข้าอบรมได้ไม่เป็นที่คาดหวัง จึงควรปรับรูปแบบโดยเนื้อหาหลักเป็นออนไลน์ แต่การฝึกปฏิบัติเป็นลงพื้นที่โดยแบ่งเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏตามเขตพื้นที่ เพื่อให้สะดวกต่อผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องเดินทางไกลเพื่อมารวมตัวกัน
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินการร่วมกับชุมชนหรือพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สืบเนื่องจากบทบาทมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มุ่งเน้นการเป็นสถาบันศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ร่วมวางแผนพัฒนา

พื้นที่เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ แต่พบว่าบุคลากรส่วนหนึ่งต้องการการหนุนเสริมการดำเนินงานร่วมกับชุมชน เหตุจากบุคลาการดังกล่าวมาจากหลายคณะ สาขาวิชาหรือหลายหน่วยงานที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละแห่งไม่ได้มีองค์ความรู้หรือประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกับชุมชนจึงต้องการการหนุนเสริมดังกล่าว เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรต่อทั้งเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมและการดำเนินงานบทบาทอื่น ๆ กับชุมชนในท้องถิ่น

บรรณานุกรม

ประพิน นุชเปี่ยม ตัญทรศน์ ประทีปพรณรงค์ และ บงกช เจนจรัสกุล. (2561). วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย: ข้อเสนอแนะบางประการต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม. เข้าถึงจาก สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (สผผ.):

https://www.ombudsman.go.th/ombstudies/download/Journals/2561/p109-141_11_1.pdf
พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พุทธศักราช 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1.
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ.

Inter – American Development Bank. (2016). Study of Social Entrepreneurship and Innovation Ecosystems in South East and East Asian Countries, Country Analysis: Kingdom of Thailand/ The Japan Research Institute. ค ้น ห า เ ม ื อ 26 เ ม ษ า ย น 2564 จ า ก <https://publications.iadb.org/bitstream/handle/11319/8064/Study-of-Social-Entrepreneurship-and-Innovation-Ecosystems-in-South-East-and-East-Asian-Countries-Country-Analysis-Kingdom-of-Thailand.pdf?sequence=1>

ภาคผนวก

หลังจากดำเนินโครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นตามที่ คาดการณ์ว่าจะได้รับ คือ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน	หน่วยนับ	ผลที่เกิดขึ้นจริง
1) บุคลากรจากสถาบันการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วย กลไกกิจการเพื่อสังคม	30	คน	มีบุคลากรจากสถาบันการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการหนุนเสริมการ พัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อสังคมเข้า ร่วมรวมทั้งสิ้น 35 คน
2) บุคคลทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการ หนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไกกิจการเพื่อ สังคม	15	คน	มีบุคคลทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะ ในการหนุนเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกลไก กิจการเพื่อสังคมจำนวน 13 คน ซึ่งน้อยกว่า จำนวนที่คาดว่าจะได้รับ แต่เป็นผลมาจาก สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำให้ทีมบุคลากรจากมหาวิทยาลัยไม่สามารถ เข้าพื้นที่เพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าร่วมผ่าน ออนไลน์ได้
3) พื้นที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจาก สถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการเพื่อสังคม	30	พื้นที่	มีพื้นที่ได้รับการหนุนเสริมจากบุคลากรจาก สถาบันการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนกลไกกิจการ เพื่อสังคมจำนวนไม่น้อยกว่า 15 พื้นที่ ซึ่งเกิด จากบุคลากรที่เข้าร่วมในภาคบุคคลทั่วไปและ การทำงานของบุคลากรจากสถานศึกษาที่ ทำงานร่วมกับพื้นที่ได้น้อยลงภายหลังจาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จึงทำให้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน	หน่วยนับ	ผลที่เกิดขึ้นจริง
			พื้นที่ที่เข้าร่วมและได้รับการหนุนเสริมไม่สามารถทำได้เหมือนเช่นสถานการณ์ปกติ
4) การจัดประชุมเพื่อการแลกเปลี่ยนรู้	1	ครั้ง	เกิดการจัดประชุมเพื่อการแลกเปลี่ยนรู้จำนวน 1 ครั้ง ในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2565 จัดผ่านช่องทางออนไลน์
5) เครือข่ายบุคลากร/หน่วยงานด้านกิจการเพื่อสังคม	1	เครือข่าย	เกิดเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันของผู้เข้าร่วมโครงการ มีชื่อเรียกว่า Cohort 1 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 15 แห่ง ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 2 ทีม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
6) ชุดความรู้/คู่มือแนวทางการพัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้านววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่	1	ชุดความรู้/คู่มือ	มีชุดความรู้/คู่มือที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินโครงการระยะเวลา 10 เดือน เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเป็นหนึ่งในระบบนิเวศกิจการเพื่อสังคมนำไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน	หน่วยนับ	ผลที่เกิดขึ้นจริง
			พัฒนากลไกการใช้กิจการเพื่อสังคมผลักดันและขับเคลื่อนผลงานด้าน ววน. ของสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อไป
7) ชุมชนที่เข้าร่วมได้รับการจัดแจงเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม	5	พื้นที่	5 พื้นที่ที่กำลังเข้าร่วมจัดแจงเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคมโดย 4 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และอีก 1 พื้นที่มาจากการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตารางการอบรมโครงการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise; SE) สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่หลักสูตรพื้นฐาน 10 ครั้ง หลักสูตร Coach the Coaches 2 ครั้ง และบทบาทหน้าที่หลังจากการหนุนเสริม 1 ครั้ง (25 ตุลาคม พ.ศ. 2564) มีแผนตารางกิจกรรมทั้งหมด ดังนี้

วันที่ 23 ก.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: ความยั่งยืนและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00	ลงทะเบียนออนไลน์และชี้แจงวิธีใช้งานผ่านระบบ ZOOM	ทีมงาน
09.00 – 09.30	แนะนำเป้าหมายของโครงการและกล่าวต้อนรับ	ตัวแทนจากสกว.
09.30 – 10.00	แนะนำโครงร่างการอบรมและรูปแบบการอบรมตลอดทั้งโครงการ	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 11.00	ความหมายของความยั่งยืนและเป้าหมายของความยั่งยืนทั้ง 17 ประการ	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	การเชื่อมโยงปัญหากับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	ตัวแทนจากสกว.
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	ความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกันของปัญหาสังคม	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล
14.00 – 14.30	กิจกรรม (1) แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาที่สนใจ	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล
14.30 – 15.00	การวิเคราะห์ต้นไม้ปัญหา (Problem tree analysis)	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.00 – 15.45	กิจกรรม (2) ฝึกปฏิบัติการทดลองใช้เครื่องมือต้นไม้ปัญหา	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.45 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 24 ก.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: การเป็นผู้ประกอบการ

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00	เปิดห้องให้สำหรับผู้เข้าร่วมที่ต้องการมาสรุปการบ้าน	ทีมงาน
09.00 – 10.00	นำเสนอปัญหาที่วิเคราะห์ได้ (โครงการละ 2 นาที)	ผู้เข้าร่วมทุกโครงการ
10.00 – 11.00	จริยธรรมทางธุรกิจของผู้ประกอบการเพื่อสังคม	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	ภาวะความเป็นผู้นำของผู้ประกอบการเพื่อสังคม	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	การเตรียมความพร้อมของการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม	คุณวริศรุตตา ไม้สังข์ จาก HEARTIST
14.00 – 14.30	ร่วมแลกเปลี่ยนกับวิทยากร	ทีมงาน
14.30 – 15.30	ปัญหาและอุปสรรคกับการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม	คุณวัชรภรณ์ ชันธจิ ระวัฒน์ จากบริษัท ดี มี สุข (ไม่) จำกัด
15.30 – 16.00	ร่วมแลกเปลี่ยนกับวิทยากร	ทีมงาน

วันที่ 25 ก.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
09.00 – 10.00	แนวคิดและรูปแบบของธุรกิจเพื่อสังคม	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 10.30	แนะนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
10.30 – 11.00	การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 11.30	การระบุประเด็นปัญหา	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.30 – 12.00	กิจกรรม (1) สร้างมุมมองผู้ใช้งาน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 13.30	การระดมความคิดสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
13.30 – 14.00	กิจกรรม (2) ระดมความคิด	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
14.00 – 14.30	แนวทางการคัดเลือกแนวคิดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
14.30 – 15.00	กิจกรรม (3) คัดเลือกแนวคิดที่มีความเป็นไปได้	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.00 – 15.30	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.30 – 16.00	แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อวางแผนการทำงาน	ทีมงาน

วันที่ 13 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: โมเดลทางธุรกิจสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00	อัปเดตงานตามแผนงานกับกระบวนกรประจำกลุ่ม	ทีมงาน
09.00 – 10.00	นำเสนอปัญหาที่วิเคราะห์ได้ (โครงการละ 2 นาที)	ผู้เข้าร่วมทุกโครงการ
10.00 – 11.00	แนะนำการใช้ Business Model Canvas (BMC)	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	กิจกรรม (1) พัฒนา BMC ของธุรกิจ	ทีมงาน
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	แนะนำการใช้ SE BMC	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
14.00 – 14.30	กิจกรรม (2) พัฒนา BMC ของธุรกิจ (ต่อ)	ทีมงาน
14.30 – 15.45	หลักการในการนำเสนอแบบสั้น	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.45 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 14 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: การวิจัยด้านการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
09.00 – 09.30	ความหมายของการตลาด	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
09.30 – 10.00	ส่วนแบ่งการตลาด	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 11.00	กระบวนการเลือกตลาดเป้าหมาย	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	กิจกรรม (1) ฝึกวิเคราะห์ตลาดเป้าหมาย	ทีมงาน
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
13.00 – 15.00	ส่วนประสมทางการตลาด	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี
15.00 – 15.45	กิจกรรม (2) ฝึกวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด	ทีมงาน
15.45 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 15 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: อัตลักษณ์องค์กร

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
09.00 – 10.00	การสร้างคุณค่าให้กับตราสินค้า	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 11.00	การวิเคราะห์การสื่อสารผ่านตราสินค้ากับกลุ่มเป้าหมาย	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	การพัฒนาอัตลักษณ์องค์กร	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 15.30	นำเสนอความก้าวหน้าทีมละ 3 นาที	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
15.30 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 21 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: โมเดลทางการเงินสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00	อัปเดตงานตามแผนงานกับกระบวนการประจำกลุ่ม	คุณพงศ์พีระ ชวาลาธวัช
09.00 – 10.00	รู้จักและเข้าใจการวางแผนทางการเงิน	ผู้อำนวยการขายภูมิภาค ASEAN Hexagon Bricsys
10.00 – 12.00	เครื่องมือการวางแผนทางการเงินที่ควรรู้จัก	
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	การจัดทำงบประมาณทางการเงินสำหรับธุรกิจ	คุณพงศ์พีระ ชวาลาธวัช
14.00 – 15.30	กิจกรรม (1) ฝึกปฏิบัติการจัดทำงบประมาณทางการเงิน	คุณพงศ์พีระ ชวาลาธวัช
15.30 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	คุณพงศ์พีระ ชวาลาธวัช

วันที่ 22 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
09.00 – 10.00	การจดทะเบียนบริษัท	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 12.00	การจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคมตามพรบ. วิสาหกิจเพื่อสังคม	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
13.00 – 14.00	เอกสารการจดทะเบียนกลุ่มกิจการเพื่อสังคม	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
14.00 – 15.30	กิจกรรม (1) แบ่งกลุ่มเพื่อจัดทำเอกสารจดทะเบียน	ทีมงาน
15.30 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล

วันที่ 28 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: การวางแผนกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจ

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00	อัปเดตงานตามแผนงานกับกระบวนการประจำกลุ่ม	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
09.00 – 10.00	ความไม่แน่นอน ความเสี่ยง และผลกระทบต่อธุรกิจ	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 11.00	การวิเคราะห์ความเสี่ยง	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
11.00 – 12.00	การออกแบบการจัดการความเสี่ยง	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	แนวคิดของความยืดหยุ่นและความต่อเนื่องของธุรกิจ	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
14.00 – 14.45	กิจกรรม (1) ฝึกประยุกต์แนวคิดการบริหารความเสี่ยงกับธุรกิจ	ทีมงาน
14.45 – 15.30	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังทำกิจกรรมกลุ่ม	ทีมงาน
15.30 – 16.00	สรุปเนื้อหาและฝากการบ้าน	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 29 ส.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อ: การติดตามหนุนเสริมและการประเมินผลลัพธ์

เวลา	เนื้อหาการอบรม	วิทยากร
09.00 – 09.30	ความสำคัญของการติดตามหนุนเสริมและการประเมินผลลัพธ์	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล
09.30 – 10.30	การกำหนดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล
10.30 – 12.00	การใช้โมเดลการประเมินผลแบบ CIPP	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 15.30	การนำเสนอความก้าวหน้าทีมละ 5 นาที	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล ดร.ศัญฉณี หิรัญสาลี
15.30 – 16.00	สรุปเนื้อหาการอบรม	ผศ. วีรบูรณ์ วิสาทรสกุล

การอบรมชุดความรู้ Coach the Coaches

วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2564

เวลา	เนื้อหา
09.00 – 10.00	บทบาทของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมระบบนิเวศของธุรกิจเพื่อสังคม
10.00 - 10.30	ออกแบบบทบาทการส่งเสริมระบบนิเวศของมรภ.
10.30 – 10.45	พักเบรก
10.45 – 12.00	บทบาทของ Facilitator/ Coach/ Mentor/ Advisor
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.30	ทักษะในการฟังแบบ (Deep Listening)
13.30 – 14.30	การถามคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
14.30 – 14.45	พักเบรก
14.45 – 16.00	หลักการของ Team teaching และ Template ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้หนุนเสริม

วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2564

เวลา	เนื้อหา
09.00 – 09.30	Recap
09.30 - 10.30	หลักการเสริมพลังเพื่อสร้างผลลัพธ์ทางสังคม
10.30 – 10.45	พักเบรก

เวลา	เนื้อหา
10.45 – 12.00	เครื่องมือที่สามารถปรับใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชน
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.00	ฝึกการใช้เครื่องมือต่าง ๆ
14.00 – 14.15	พักเบรก
14.15 – 15.30	การประเมินและการหนุนเสริมอื่น ๆ
15.30 – 16.00	สรุปผลจากการอบรม

วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2564

หัวข้อ: การทำงานร่วมกับชุมชนและบทบาทหน้าที่ของผู้สนับสนุน

เวลา	เนื้อหา	วิทยากร
08.45 – 09.00	ลงทะเบียนเข้าร่วมงานผ่าน ZOOM	
09.00 – 09.30	สรุปการอบรมที่ผ่านมาและแนะนำเป้าหมายของการ อบรมหนุนเสริมระหว่างการทำงาน	ผศ.วีรบูรณ์ วิสารทสกุล
09.30 – 10.30	ประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชนตามแบบฉบับ ของ “ดีมีสุข”	คุณวัชรกรรณ์ ชันธจิระวัฒน์
10.30 – 10.45	พักเบรก	
10.30 – 12.00	แนวทางการหนุนเสริมความเข้มแข็งในการสร้าง วิสาหกิจเพื่อสังคมให้กับชุมชน	คุณวัชรกรรณ์ ชันธจิระวัฒน์
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30	ประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชนตามแบบฉบับ ของ “ตามสั่ง – ตามส่ง” ตามแนวคิดเศรษฐกิจ สมานฉันท์	อ.อรรถณัฐ วันทนะสมบัติ
14.30 – 14.45	พักเบรก	
14.45 – 15.30	บทบาทของผู้สนับสนุนจากสถาบันการศึกษา การ สร้างคณะทำงานและการขับเคลื่อนงานภายใต้ ข้อจำกัดของสถาบันการศึกษา	อ.อรรถณัฐ วันทนะสมบัติ
15.30 – 16.00	สรุปการอบรมและชี้แจงกำหนดการต่อไป	ดร.ศัญญาณี หิรัญสาลี

วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ตั้งแต่ 09.00 – 16.00 น.

หัวข้อ: การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมและระบบนิเวศการสนับสนุน

เวลา	เนื้อหา	วิทยากร
08.45 – 09.00	ลงทะเบียนเข้าร่วมงานผ่าน ZOOM	
09.00 – 09.30	แนะนำเป้าหมายของการอบรมหนุนเสริมระหว่างการทำงาน	ผศ.วีรบูรณ์ วิสารทสกุล
09.30 – 10.30	การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคม	คุณเจนรบ ชนะราวี กรรมการ บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี นครศรีธรรมราช (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด และผู้ก่อตั้งกิจการ เพื่อสังคม ชุมชนดีมี รอยยิ้ม นครศรีธรรมราช
10.30 – 10.45	พักเบรก	
10.30 – 12.00	การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคม (ต่อ)	คุณเจนรบ ชนะราวี
12.00 – 13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30	ระบบนิเวศการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม	คุณจิริยา ประพต นักพัฒนาธุรกิจชุมชน อ่าวโส บริษัทไทยเบฟ เวอเรจ จำกัด (มหาชน)
14.30 – 14.45	พักเบรก	
14.45 – 15.30	แนวทางการจัดตั้งเป็นกลุ่มกิจการเพื่อสังคม	คุณจิริยา ประพต
15.30 – 16.00	สรุปการอบรมและชี้แจงกำหนดการต่อไป	ดร.ศิญาณี หิรัญสาส์

วันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2564 ตั้งแต่ 09.30 – 12.00 น.

หัวข้อ: การบริหารจัดการระบบโครงสร้างการทำงานของธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา	เนื้อหา	วิทยากร
09.15 – 09.30	ลงทะเบียนเข้าร่วมงานผ่าน ZOOM	
09.30 – 10.00	แนะนำการอบรมการหนุนเสริมระหว่างการทำงาน	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี
10.00 – 11.00	การบริหารจัดการระบบโครงสร้างการทำงานของธุรกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษาจาก Local alike กิจกรรมเพื่อสังคมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	คุณเอมมี Chief Financial Officer (CFO) จาก Local alike
11.00 – 12.00	สรุปการอบรม แลกเปลี่ยนการดำเนินการที่ผ่านมาและชี้แจงกำหนดการต่อไป	ดร.ศิญาณี หิรัญสาลี

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
คุณปริยนันท์ สิทธิจินดาร์	เลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ถนน รักศักดิ์ชุมูล ตำบล ท่าช้าง อำเภอ เมือง จังหวัด จันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22000	083 058 9144	preeyanan.sit@gmail.com	เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราช ภัฏรำไพพรรณี
คุณอาภาพร บุญมี	เลขที่ 1 หมู่ที่ 2 ตำบล ปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอ แหลมสิงห์ จังหวัด จันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22130	081 619 5115	apaporn.b@rbu.ac.th	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี
คุณวินากร ที่รัก	เลขที่ 1 หมู่ 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ตำบล คลองหนึ่ง อำเภอ คลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 13180	085-780-6123	winakon@vru.ac.th	สำนักส่งเสริมการเรียนรู้และบริการ วิชาการ ม ห า วิ ท ย า ลั ย ร าช ภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
คุณณรัช พรนิธิบุญ	ที่อยู่ เลขที่ 1 หมู่ 20 มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ตำบล คลอง หนึ่ง อำเภอ คลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 13180	0808430758	narat.porn@vru.ac.th	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
คุณวิยะดา พลชัย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190	0625285898	Pastorpollachai@gmail.com	คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
คุณณัฐธิดา ทวีแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190	0616623249	Natnicha@kru.ac.th	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี
คุณเกษราภรณ์ ธนะวัตต์	111 หมู่ที่ 7 ต.กลอนโต อ.ด่านมะขาม เตี้ย จ.กาญจนบุรี 71260	0800679310	Kamonhtmtysfkan@gmail.com	วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทย
คุณดวงพร ภูสะกา	102/1 ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000	089-499-9015	secretariatru@gmail.com	สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
คุณสุรีย์พร ธรรมิกพงษ์	422 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ. ฉะเชิงเทรา 24000	081-303-5820	sureejoy@yahoo.com	คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
คุณวัฒน์ พลอยศรี	88/373 ม.9 ถ.บางกรวย-ไทรน้อย ต. บางกรวย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130	0869664295	wat.pl@ssru.ac.th	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา
คุณมรกต วรชัยรุ่งเรือง	87/166 ซอยแก้วอินทร์ ถนนกาญจนา ภิเษก เสาธงหิน บางใหญ่ นนทบุรี 11140	096 515 6223	morakot.wo@ssru.ac.th	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา
คุณสิริ สุวัฒนกิจ	70/10 ซ.โนนวัฒนา ถ.บ้านโนน ต.หมาก แข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000	0895695828	sileesawek@gmail.com	วิสาหกิจชุมชนโนนวัฒนาปลูกพืช สมุนไพรและการแปรรูป

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
คุณสิริพัฒน์ เสวิกุล	36 ซอยสามเสน26 ถนนสามเสน เขต ดุสิต กรุงเทพฯ 10300	0816972849	siripat.s@chandra.ac.th	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏจันทรเกษม
คุณรจนา แสงตาล	38/1 หมู่ 1 ซอยรัชดาภิเษก32 แยก1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขต จตุจักร กรุงเทพฯ 10900	0896692579	Rsongtarn@gmail.com	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทรเกษม
คุณรัชนี กำเนิดบุญ	ชุมชนสะพานปูน ถนนช่างอากาศอุทิศ แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210	0899244351	-	กลุ่มชุมชนสะพานปูนพวงมาลัยสด
คุณสมคิด สุทธิธารวัช	978/140 หมู่บ้านมณีนทนา รังสิต2 ต. ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130	0850596669	somkid@pnru.ac.th	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
คุณรัศมี แสงศิริมงคลยิ่ง	9 ถนนแจ้งวัฒนะ อนุสาวรีย์ บางเขน กทม. 10220	0818398415	ratsamee@pnru.ac.th	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
คุณสุกัญญา บุญนารักษ์	หมู่ 3 ตำบลหนองยายโตะ อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี	093-356-4967	-	กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกากกล้วย
คุณกิตติศักดิ์ โชติกเดชณรงค์	สถาบันวิจัยและพัฒนา ชั้น B2 ตึก บริหารกลางและอำนวยการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แมริม หมู่ 7 ถนนโชตนา (เชียงใหม่-ฝาง) ตำบล	0834480197	kobb01@hotmail.com	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏเชียงใหม่

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
	ซีเหล็ก, อำเภอแม่ริม, จังหวัดเชียงใหม่, 50180			
คุณณัฐญา สماعيل	สถาบันวิจัยและพัฒนา ชั้น B2 ตึก บริหารกลางและอำนวยการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม หมู่ 7 ถนนโชตนา (เชียงใหม่-ฝาง) ตำบล ซีเหล็ก, อำเภอแม่ริม, จังหวัดเชียงใหม่, 50180	0932456282	nattaya_sam@gcmru.ac.th	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏเชียงใหม่
คุณชนะ ไชยชนะ	141/1 หมู่ 3 ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้าน โฮ้ง จังหวัดลำพูน 51130	0898502474	chanachaichana089@gmail.com	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์พืชผัก สมุนไพรและผลไม้
คุณปิยะวัน เพชรหมี่	มหาวิท ยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สถาบันวิจัยและพัฒนา 83 หมู่11 ถนน สระบุรี หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอ เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	0872342729	peyawan_p@hotmail.com	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏเพชรบูรณ์
คุณวิภาวดี ผกามาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะ วิทยาการจัดการ	0872342729	Vipavadee-p@hotmail.com	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏเพชรบูรณ์
คุณมาลี ศรีพรหม	286 ม.10 ต.ฮางโฮง อ.เมือง จ.สกลนคร 47000	0878027679	scms@snru.ac.th	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
คุณแสนสุรีย์ เชื้อวังคำ	502 ม.5 ต.ธาตุนาเวง อ.เมือง จ. สกลนคร 47000	0810558634	saensuree.c@hotmail.com	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช ภัฏสกลนคร
คุณฐิติมา บุญต่าย	116/1 ถ.อนามัย ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร 47000	0818712945	thitimaboontai@gmail.com	เขื่อนนางคราม
คุณอรจนา ด้วงแพง	เลขที่ 245/10 ซอยรักษัมิตร 1 (โนน ยาง 2) ถ.ทหาร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000	0894223263	aduangaeng@gmail.com	คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี
คุณดรุณี พวงบุตร	เลขที่ 55/725 หมู่บ้านสายฝน 2 หมู่ 2 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	0817175600	darunee.pu@udru.ac.th	คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี
คุณภาสกร นันทพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เลขที่ 2 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี 34000	0819770779	phasakon.nuntapanich@gmail.com	เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี
คุณสุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 113 ม.12 ต.เกาะแก้ว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45120	0822372703	sangranoo@gmail.com	คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยเอ็ด
คุณลลิตา พิมทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 113 ม.12 ต.เกาะแก้ว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45120	0885377944	lalitapimta@hotmail.com	คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
คุณนิรันดร์เกียรติ ลีวคุณูปการ	82 ถนนประชาชนกุล ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000	0815433444	nirunkiat.l@yru.ac.th	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏยะลา

ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	E-mail	มหาวิทยาลัย (คณะ สถาบัน)
คุณภัทรวดี เอียดเต็ม	81/95 หมู่ที่ 9 ซอยหลังคาแดง ถนนร่มเกล้า ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 9500	0830186605	phattarawadee.a@yru.ac.th	คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
คุณสุชาติ สละบดี	บ้านเลขที่ 64/2 หมู่ 1 ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองจังหวัดยะลา 95000	080 587 176 3	-	วิสาหกิจชุมชนบ้านชาสมุนไพร ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา